لەم ژمارەیەدا
میهرەجانێکی شیعر خوێندنەوە بەبۆنەی ڕۆژی ڕۆشنبیری کوردییەوە لە لاپەڕە ل ٦

ڕۆژنامەیەکی هەفتانەیە

هاوکاری
التضامن

سالی ١٩٧٠ دامەزراوە

دەزگای ڕۆشنبیری و بڵاوکردنەوەی کوردی
سەرۆکی ئەنجومەنی کارگێڕی و سەرنووسەر
مصلح مصطفی جلالی

پێنج شەممە ١٩٨٦/٣/٢٧ ژمارە ٨٣٣ | ١٢ لاپەڕە | بە ٥٠ فلس | الخميس ١٩٨٦/٣/٢٧ العدد ٨٣٣

بە هەزاران هەڵمەتی کوشندە

هێزی ڕەشیدو زوورو ئاگری بەسەر دوژمندا دەبارێنن

هێزە قارەمانەکانمان هێزیان لە دوژمن بڕیوە

خستنی ٢١ فڕۆکە

جەنگاوەرە دلێرەکانی عێراق کە هەموو ڕۆژێک قارەمانێتییەکی نوێ دەگێڕن و زیاتر هێز لە دوژمن دەبڕن ئەم هەفتەیە بە بازووی مەردانەیان توانیان دوا سەربازی خومەینی لە چیاکانی ڕۆژهەڵاتی چوارتادا ڕاو بنێن و هەموو ئەو کێوانەش لە دوژمن پاکبکەنەوە کە لەسالی ١٩٨٢ەوە لە ناوچەی پێنجوێندا بەدەست دوژمنەوە بوو .

جارێکی‌تر جەنگاوەری کورد دەست لەناو دەست جەنگاوەری عەرەبی برای بۆ بەرگری‌کردن لە خاکی پیرۆزی نیشتمانی مەردانەی خۆی نواندو بۆ دوژمنیان ڕوون کردەوە کە شاخو دەشت بە یەکەوەن و هەرگیز دوژمن ناتوانێ کەلێن بخاتە هێزی یەکگرتووی گەلی عێراقەوە ..

لە لایەکی ترەوە جەنگاوەرە قارەمانەکانی ڕەتلی باشوورو باکوورو ناوەند کە بە تەواوی کەمەرەی دوژمنیان لە ناوچەی فاودا داوە هەر ڕۆژە زیاتر دەستی کوشندەیان لێ دەوەشێنن و هەموو توانایەکیان لێ بڕیون .

هێزەکانی هەر سێ ڕەتلەکە کە مەردانە هەردوو گرێی پانزەو شانزەیان لە دوژمن پاک کردەوەو ئەلقەیەکیان بە دەوری هێزە شکاوەکانیدا گێڕاوە ساتێ ناساتێ بە ناو سەنگەرەکانی دوژمندا ڕێ دەدرێن و بست بست خاکی پیرۆزی فاو لە دوژمنان دەسێننەوە هەردوو هێزی ئاسمانی و دەریاییشمان کە جوامێرانە هەموو جۆرە یارمەتییەکیان بۆ سەرکەوتنی نەخشەی هەر سێ ڕەتلەکە ڕەخساندوە پەیتا پەیتا سەنگەرو بنکەکانی دوژمن داخەکرنەوەو هەرچی شتێک سوودی بۆ دوژمن هەبێ و بەرچاویان بکەوێ لەسەر زەوی هەڵی‌دەکرن و لە ناوی دەبەن بەم جۆرە گەلێ لەو پردو بەلەم و کەشتییانەی دوژمن بۆ خواردن و کارە سەی جەنگ گەیاندن دروستی‌کردبون و بەکاری دەهێنان لێکرا لە ناو بران .

ئەمە جگە لە لێدانی دوورگەی خەرج و لێدانی ئیستگەی کارەباو گەلێ سوپاگەی دوژمن لە ناوچەی ئەحوازو عەبادان و موحەمەرە ناو جگە لە نقوم‌کردن و سووتانی گەلێ کەشتی نەوت بەر کە هەڵو ئازاکانمان و هێزی دەریاییمان لە نزیک خەرجەوە دەستیان لێ وەشاندن بەم جۆرە دوژمن تا دێ بەرەو کزی دەچێ و بەرامبەریشی سوپای پالەوانی عێراق هەر لە سەرکەوتن و گەشەسەندن دایە ..

طارق عزیز لەگەڵ مزالیدا کۆدەبێتەوە

دوێنێکە بەڕێز محمد مزالی سەرۆک وەزیرانی تونس لەگەڵ بەڕێز طارق عزیز جێگری سەرۆک وەزیران و وەزیری دەرەوەدا کۆبووەوە کە لە خولەکەیدا بەشداری دەکا کە ئێستا زانکۆی عەرەب لە تونس گرتویەتی .

بەڕێز طارق عزیز دوای کۆبوونەوەکە وتی مزالی بەڕێزی دەربارەی دۆخ و باری بەرەکانی جەنگ دژی هێزەکانی ئێران و بەتوانایی عێراق لە هاڕینی دەست‌درێژی‌یەکەیان ئاگادار کردوەو هەروەها وتی سەرنجی هەردوو وڵاتی عێراق و تونس لەو مەسەلانەدا کە باس کران وەک یەک بووەو جگە لە پەیوەندیی نێوان هەردوو وڵات لە دۆخ و باری عەرەبی و ئەو باسانەیان کۆڵیوەتەوە کە ئێستا لە خولگەی ئەنجومەنی زانکۆی دەوڵەتانی عەرەبدا باس دەکرێن .

کۆڕی دەوڵەتی بۆ ڕاگرتنی شەڕ دەست پێ دەکات

دوێنێکە لە پایتەختی ئوردون کاروباری کۆڕی دەوڵەتی بۆ ڕاگرتنی جەنگ و بەرپاکردنی ئاشتی لە نێوان عێراق و ئێراندا کە ڕێکخراوی کاری عەرەب ڕێکی خستوە سێ ڕۆژە خایەنێ دەستی پێ‌کرد .

کۆڕەکە کەلە ژێر دروشمی (نا بۆ جەنگ و بەڵێ بۆ ئاشتی)دا دەگیرێ لە ماوەدای جەنگ و کارتێکردنی جەنگ لە ئاسایش و ئاشتی دەوڵەتان و بەرژەوەندو دوارۆژی جەماوەری کرێکارانی عەرەب و ڕۆڵی نیقابەو ڕێکخراوە عەرەبی و دەوڵەتییەکانی کرێکاران بۆ ڕاگرتنی جەنگی نێوان هەردوو وڵات دەکۆڵێتەوە .

کۆڕەکە کە چەندان نیقابەو ڕێکخراوو کۆمەڵ و دەستەی عەرەبی و هەرێمی و جیهانی تێدا بەشدارە لەبری مەلیک حوسێن مەلیکی ئوردون میر

بروانە ل ١١

کوشتنی دە لێپرسراوی سوپاو پاسەوانی خومەینی

پێربکە ئاژانسی دەنگوباسی عێراق هەواڵی پێگەیشت کە هەشت کەس لە لێپرسراوانی سوپاو پاسەوانی خومەینی بە دەستی جەنگاوەرە عێراقی‌یەکان لە بەرەی فەیلەقی حەوتدا لەناو چوون .

ئەو لێپرسراوە ئێرانییانە بریتین لە محمد رضا خامکاه لێپرسراوی کاروباری جەنگ لە لیپی ٢٧ ، محمد نجاد غفار لێپرسراوی کاروباری بەڕێوەبەری لە لیپی حەوت ، محمد ئەسەدی نجاد یەکێک لە لێپرسراوانی هێزی دەریایی ، بورد عەزیزی لە لێپرسراوانی ئامۆژگاری‌کردنی بیروڕای خومەینی‌یەتی ، جواد دل لێپرسراوی کاروباری

بروانە ل ١١

■ وتەی هاوکاری ..

سوورین لەسەر لە ناوبردنیان

ڕۆژ دوای ڕۆژ کردەوەی جەنگی و دلێرانەی هێزە چەکدارەکانمان لە بەرەی فەیلەقی حەوتدا کە جەنگی ئازادکردنی خاک لە پیسی داگیرکەرە ئێرانی‌یەکان دەگێڕن ، گەورەترو کاریگەرتر دەبێ و پیاوانی ئازای سەرزەوی و ناو دەریاو ئاسمان بە بڕوای تەواویان بە سەرکەوتنی یەکجارەکیان بەسەر بەزیوەکانی ئێراندا بۆ بەرگری‌کردن لە نیشتمان و گەل و چارەنووس هەر ڕۆژە بلیمەتی و قارەمانێتی‌یەکی نوێ نیشانی دوژمن ئەدەن ..

لە خۆ بەرگری‌کردن مافێکی سروشتی و ڕەوایە ، هەموو یاساکانی سەرزەوی و ئاسمان هەموو نەریتەکانی دەوڵەتان بڕیاریان لەسەر داوە ، ئێمەش لە جەنگینمان دژی داگیرکەرە ئێرانی‌یەکان کە لە شەتمان پەڕیونەتەوەو خاکی نیشتمانمانیان لێ پیس‌کردو مافی ئاسایی خۆمان ڕەفتار دەکەین و دەست هەڵناگرین تا بۆ چەندەمین جار داگیرکەران بە تەواوی دەهاڕین لە زۆر ڕێکەوت و بۆنەدا کۆمەڵی دەوڵەتانمان لە دەستدرێژی‌یەکی تازەی ئێران بۆ سەر وڵاتمان ئاگادار کردو وتمان ئێمە مافی ئاسایی و شەرعی خۆمان بۆ بەرگری‌کردن لە نیشتمانمان و لە پاراستنی ڕۆڵەکانی گەلمان و لە زۆر بۆنەدا دووپاتمان کردەوە کە شێوازی نەرمی بەکارهێنان و دڵنەوایی‌کردن کە هەندێک لەگەڵ

بروانە ل ١١

ئێران و زایۆنی‌یەکان لە بواری نەوتدا هاوکاری دەکەن

ڤیەننا : نادع : بڵاوکراوەیەکی ئابووری کە لە ڤیەننادا دەردەچێ دەری‌خست کە ڕژێمی ئێران نەوتەکەی بە نرخێکی هیچ دەفرۆشێ بە ئیسرائیل . بڵاوکراوەی ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست قسەی وەزیری وزەی زایۆنی موشێ شاحالی بڵاوکردەوە کە وتی

بروانە ل ١١.

هێزە بەرهەڵستی‌کەرەکانی ڕژێمی ئێران

هێزەکانی عێراق زیانێکی کوشندە بە دوژمن دەگەیەنن

ئەنجومەنی نیشتمانی بەرەبەرەکانی‌کردنی ئێران ڕایگەیاند کە هێزەکانی بەرەبەرەکانی نیشتمانی بنکەکانی خۆیان زیادکردوەو ڕێژەی ئەو جەنگاوەرانەی هاتونەتە ڕیزی هێزەکانیانەوە ٤٠٠٪ زیادی کردوە .

لە گفتوگۆیەکی ڕۆژنامەنووسی‌دا بەڕێز نادر ڕانجادی جێگری سەرۆکی ئەنجومەنەکە وتی ئێمە لە بەرهەڵستی‌کردنی ڕژێمی خومەینی هەر بەردەوام دەبین تاکو ئەو ڕژێمە سەرنگون دەکەین ..

بروانە ل ١١

بەرەی یەکگرتووی ئازادکردنی سووریا ڕژێمی دیمەشق و لیبیا تاوانبار دەکات

پاریس : نادع : هاو سوێندایەتی‌ی نیشتمانی‌ی ئازادکردنی سووریادەستدرێژی‌یەکەی ئێرانی بۆسەر عێراق و هەڵوێستی‌خەیانەتکارانەی جووتە ڕژێمی سووریاو لیبیای تاوانبارکردکە شانبەشانی ئەم دەستدرێژی‌یە وەستاون .

لەو بەیاننامەیەدا کە ئەمینداریەتی گشتی‌ی هاوسوێندایەتی بەم بۆنەیەوە دەری‌کرد وتی وا خەریکە شەش سال بەسەر شەڕدا تێدەپەڕێ و عێراق بە تەنیا ئەرکی بەرگری‌کردنی گرتووەتە ئەستۆ لە ئەتەوەی عەرەب دژی ئەم دەستدرێژی‌یەی کە دەستەی ئەفامی و گومرایی ئێران دەیکاتە سەری‌و ئەم دەستەیە ئایینی ئیسلامی پیس‌کردووە کە کردوویە بە بەڵگە بۆ خوێن‌ڕشتن و خراپەکاری . لە هەمان کاتیشدا بەیاننامەکە ئاوای ڕاوەستانی کرد دژی هەڵوێستی خەیانەتبارانەی حافظ ئەسەدو قەزافی‌و وتی ئەتەوەی عەرەب بە درێژایی مێژووی هەڵوێستی وای لیا نەبینراوە .

بروانە ل ١١

Institut Kurde de Paris

لە دوژمن ڕاونرا .. چیان لە پاش بەجێ ما !؟

لە ناو بەشەکانی باخچەی گشتی سلێمانی ، بەڕێز فەریقی هێزە تایبەتیەکان روکن سەرەکی هەیلەقی یەکەم پێشانگای دەستکەوتو گیراوەکانی ئەم دواییەی شەڕەکانی چوارتای کردەوە . کە هوبەی توجیە سیاسی لەسەرکردایەتی ناوبراو ئامادەی کردبوو .

لە کاتی کردنەوەی پێشانگاکە ، بەڕێزان پارێزگاری سلێمانی جەعفەر عبدالکریم بەرزنجی‌و هاوڕێ ضیاء یحیی العلی ئەمینی سری پارتی بەعسی

عەرەبی سۆشیالستی لقی سلێمانی ، ئەمین سری سەربازی لقی باکوورو ، کۆمەڵێکی زۆر لە لێپرسراوان‌و خەلکی شار ئامادەبوون .

لەم پێشانگایەدا ، ئەو چەکو تەقەمەنی‌و دەستکەوتانە پیشان‌درا ، کە سوپای دلێرمان دەستگیریان کردبوو ، پاش ئەوەی بەلەواوی دوژمنی ئێرانی بەزبویان ڕاناو خاکو دۆڵو چیاکانیان لێ‌کردن بەگۆڕستان‌و ئاگر ، بەو جۆرەی ئەوەیان لەپاش‌بەجێ‌ما ، ئەو چەکو‌تۆپو دەستکەوتانەی لەم‌پێشنگایەو پیشان‌درا ، بریتی بوو لە چەکی قورس‌و تۆپو دەبابەو تەیارە شکێن‌و راجیم‌و سارۆخ ، گەلێك لە ئۆتۆمبیل‌و جیبو قاذفەو هاون ، هەروەها کۆمەڵێکی زۆر لە کەل‌وپەل‌و

هەر لەناو گۆڕەپانی باخچەی گشتی سلێمانی بەبۆنەی ئەو سەرکەوتنە گەورەیەی لە ڕۆژهەلاتی چوارتا سوپای ئازامان بەدەستی هێنا ، هاولاتیان‌و قوتابیان‌و لاوانی سلێمانی ، ئاهەنگێکی خۆشیان

گیرا ، تیایدا چەند گۆرانی‌و سرودی نیشتمانی‌و هەلبەرکێی کوردی پێشکەش کرا ، ئەمەش هەمیشە شانازیە بۆ گەلی کوردو عەرەب ، کە ئەمڕۆ بەوشێوەیە لە گشت بەرەیەکی جەنگداو بەتایبەتی لە ڕۆژهەلاتی چوارتا ، جەنگاوەرانی کورد بەشداریی ئەو جەنگە پیرۆزە دەکەن خوێنی خویان دەبەخشن لەپێناوی شکۆمەندی عیراقی خۆشەویستمان بەلێ بەوشێوەیە جەنگاوەرانی سەرەکی فەرماندە تێکۆشەر صدام حسین ، داگیرکەران‌و شەڕفرۆشان دەبەزێنین ، ئاوا ئابڕویان دەبەن ، بۆ ئەوەی هەمیشە ئالای عیراقمان لەبەرزیدا لەسەر بەرزترین لوتکە بشنێتەوە ..

■ لقی سلێمانی ■

پێویستی سەربازی ، لە ئامێری سلکی‌و لاسلکی‌و دەرمانخانەو نیشەك .

گەلی کوردمان پارەو زێر دەبەخشن بۆ

پاڵپشتی کردنی سەرکەوتنەکانمان لە بەرەکانی جەنگ

گەلی عیراقی قارەمان‌بەکوردو عەرەبەوە بەردەوامە لە بەخشینی پارەو زێر بۆپاڵپشتی‌کردنی جەنگی رەوامان جەنگی قادسیەی‌صدام‌و بۆ بەدی‌هێنانی سەرکەوتنی زیاتر بەسەردوژمنی ئێرانی داگیرکەردا .

ئەمەش لیستەیەکە بە ناوی ئەو کوردانەی لە پارێزگاکانی ئۆتۆنۆمی پارەو زێریسان‌بەخشیوە :

شیرزاد عارف ٦٦٠ دینار ، هەر یەکەی ٦٢٠ دینار ، احمد عزت ولی‌و لطیف خضیر محسن یاسین خورشید ٤٨٠ دینار ، سلیم کریم‌و عادل‌و محمد اسماعیل یەکی ٣٧٠ دینار ، حاجی یاسین خوشیدی قارداش ٤٥٠ دینار ، بەڕێوەبەرایەتی ناحیەی قەراج ٩٧٤ دینار ، جودت حیدر ، احسان حسن هدایت ، هاشم محمد شیخو ، عبدالجبار عبدالله ، طه محمود مصطفی ، یوسف طه یاسین یەکی ٣٢٠ دینار ، حیدر عثمان ، جمیل عبدالصمد ، فرحنی طاهر علی یەکی ٢٦٠ دینار ،

عبدالرحمن محمدو داود رۆئیل‌و سمکۆ حیدر بکرو کریم قادرو دلشاد عبدالقادرو مصطفی جمال‌و سعدالله مولودو احسان شێخ حسن‌و کرخی عمر قادرو عبدالقادر یونس‌و صلاح جمال عبدالوهاب‌و صبور یوسف هەر یەکی ١٥٠ دینار بەخشیوە .

هەروەها هاوولاتیان عزیز صالح‌و ئەمرۆ کمال‌و صلاح الدین اسماعیل‌و خالد صالح سلیم‌و دنخا داود زوراو گیلانی عمر قادرو عثمان عمر قادرو جمال عزیزو هوشیار عزالدین‌و جلال ابوبکرو سلیمان سعید سلیمان‌و ئازاد مفید مولودو ستار جبارو یوسف یاقوت‌داودو بلال صابر لطیف‌و سامی صابر عزیزو شاکر امین‌و جبار قاسم عزیزو محمود ولی احمدو عبدالرحمن حسین‌و شبخیل علی خضرو غریب مصطفی حسن‌و حمید صالح احمدو عبدالکریم مصطفی‌و قادر خضر محمدو قاسم جمیل صالح‌و کیفی عبدالخالق حسن‌و سوبر عبدالقادر مولودو طارق مەلا احمدو جلیل مولود ابوبکرو محسن خورشید عبداللەو سەرکەوت عثمان محمد امین‌و احمد صالح رسول احمدو سهام احمد امین‌و شاکر سعیدو مدحت عبدالغنی‌و کاروان فاضل شریف‌و عماد فاضل شریف‌و دەرسیم ولی یەکی ١٠٠ دینار یان بەخشیوە .

هەروەها خالد اسماعیل عزەیزو حسین ملا احمدو اکرم محمود مصطفی‌و علی‌عمر علی‌و رمزی قادر مولودو فرهاد عمر علی‌و فائق احمد محمدو مجید جمیل صالح‌و مجید سلیمان احمدو جمال مەلا طەو احمد محمد سفرو فضیل داود زوراو علی ولی کریم‌و رشاد مصطفی‌و صباح داود زوراو خالد محمد علی‌و احمد فتاح عزەیزو مصطفی نادر عالم‌و سلبات شێخ کریم‌و عطیە محمد سعید هەر یەکی ٢٠٠ دیناریان بەخشیوە .

هەروەها عبدالحکیم داودو جمال حاجی فتاح‌و احمد محمد اسماعیل‌و عبدالرزاق محمد رستم‌و غازی عمر علی‌و

● فواد حسین ●

چەند ڕۆژێك لەمەوپێش ، دام‌و دەزگا ڕاگەیاندنەکانی عەرەب‌و جیهانی باسی ئەوەیان‌کرد ، بەیامنێرەکانیان کە لەگەڵ سوپای عیراقدان‌و لەگەلیان‌دا پێش‌دەکەون بە چاوی خۆیان بە سەدان لە سوپای ئێرانیان بینیون کە خۆیان دەدانە دەست سوپای عیراقەوە هەر لە هەمان‌کاتیش‌دا سەرچاوەی بەرهەڵستکارانی ئێران ئەو نامە لاسلکیانەی کە نێوان داردەستەکانی خومەینی ئالوگۆڕ دەکراو گوێیان لێ‌بووە کە وولووبانە ، ئاگری سوپای عیراق گەلێ توندوتیژەو بەرگریی زۆر زەحمەتە ، پاسداران لەتە لە سوپاکەی خۆیان دەکەن کاتێ لە بەرەی پێشەوە ڕادەکەن‌و ژمارەیەکی زۆریان بەدەست پاسداران دەکوژرێن ..

ئیتر شتەکە پێویست بە لێکدان‌و بیرکردنەوە ناکات بۆ ئەوەی بگاتە ئەنجامی کۆتایی فارسە بێ‌مێشکەکان .. کە یان دەبێ بکوژرێن ، یان خۆیان بدەنەدەست سوپای عیراقەوە ، یان ڕابکەن ، بێگومان باشترینی ئەم سێ حالەتە ئەوەیە دەستی خۆیان بەرزبکەنەوەو سەری خۆیان بنوێنن‌و ڕووبکەنە مەلبەندەکانی سوپای عیراق . بەم چەشنە هەلبژاردنی سوپای گومراکان دەبێت ، ئەوبەڕی زەلیلی‌و سەرشۆڕی دەگەیەنێت ، با خومەینی‌و ڕەفسەنجانی‌و منتەزری‌و سەرەك کۆمار شلۆقەکەیان زیاتر کەساس‌و ناهومێدو ڕووڕەش‌بن ، فرمێسکی چیرۆکی خەفەتباری‌و دلتەزێنەکانیان بۆ گەورەکانیان بگێڕنەوە .. با ئەسەدی خاین‌و قەزافی زۆڵ بکەنە فریادیان‌و چارەیەکیان بۆیان بدۆزنەوە .. !!

ئاوا دەبێت کۆتایی گومرایی‌و تەماع‌و دەستدرێژی کردن بە خاك‌و سامان‌و نیشتمانی گەلانی‌تر ..

ئاوا دەبێت ئەنجامی لوت بەرزی‌و گومرایی‌و بێ‌مێشکی ئەوەتا خومەینی‌و داردەستەکەی خەریکن دوا هەناسە دەدەن‌و چاوەڕوانی مردنی خۆیان دەکەن‌و پەشیمانیش بێ‌سوودەو ڕزگاریان ناکات ..

دام‌ودەزگاو ئاژانسەکانی عەرەب‌و جیهانی ئەم ڕاستیانەیان بلاوکردونەتەوە ئیتر با مێزەر لە سەرەکانی قوم‌و تاران هەوڵ‌بدەن بۆ شاردنەوەی ئەم ڕاستیانە .. !!!

به بۆنەی سەرکەوتنەپیرۆزەکانمان لە باکووری نیشتمانمان ..

کوردو عەرەب خۆیان لەپێناو ئامانجە بەرزەکانی نیشتمان بەخت دەکەن

ژیانی عەرەب‌و کورد لە نیشتمانی عیراقدا ، وەنەبێ لە کاتێ رووداوێکی نوێدا هاتبێتە کۆڕی ژیانەوە ، بەلکو لە دێر زەمانەوە لەگەل‌یەکدا لە هەموو ژیانێکی تال و سوێری‌و بوون‌و نەبووندا ژیاون لەسەر ئەم خاکە پیرۆزەدا ..

ئەمڕۆ ئەو نمونە جوانە لەسەر گۆڕەپانەکانی جەنگی ڕەوامان‌دا زۆر بە ئاشکرایی دیاری داوە کە چۆن بەیەکەوە سەرکەوتن تۆمار دەکەن شان بە شانی بنیادنانی عیراقی نوێمان .

بێگومان ئەم پەیوەندی‌یە توندو مێژوویی‌یە لە نێوان گەلی یەکگرتووی عیراق‌دا لە ژێر ئالای بیروباوەڕەکانی بەك بروابیدا هۆیەکی هەرە سەرەکی‌یە بۆ گەیشتن بە ئەنجامی ئامانجەکانمان بە سەرکردایەتی سەرۆك پێشەوای دلێرمان هەڤال تێکۆشەر صدام حسین ، ئەم سەرکردە دلێرو قارەمانە کە بەو بەڕی هۆشمەندی‌و ڕەشیدی سەرکردایەتی ئەم گەل‌و نیشتمانە دەکات ، لە هەموو ئاستەکانی ژیانی گەلی عیراق‌دا ، بەتایبەت لە چەسپاندن‌و پەیڕەوی کردنی یاسای ئۆتۆنۆمی ناوچەی کوردستانی عیراق کە بەکەم نەخشەدانەری ئەم ژیانە بووە کە ئێستا گەلی کوردمان تیایدا دەژێت کە بەڕوحو گیان لەگەل سەرکردەمان‌و هەمیشە لە ناو هەست و دەروونی‌دا دەژیت ، کە بە هەزارەها خێزانان ناوی منداڵەکانیان بە ناوی سەرۆکەوە ناوناون ، شان بە شانی هەلواسینی وێنەی سەرۆك لە هەموو ماڵێکدا ئەوەش کە نمونەو نیشانەی چەندی خۆشەویستی سەرۆکە لە دلی ئەم خێزانانەدا .

● هەمیشە شەکاوە بێت ئالای سەرکەوتنەکانمان لە هەموو بەرەکانی جەنگدا بەسەر دڕندەترین دوژمنی مرۆڤایەتی .. ڕژێمی بووچەڵو گەنیوی ئێرانی خومێنی‌و داو دەزگا چەپەلو خوێن ڕێژەکەی .

● مردن‌و سەر شۆڕی بۆ دوژمنانی گەلی عیراقی دلێرو سەرکەوتوومان ..

ـ ناصر جرجیس ـ

هەڵوێست

گۆشە گیرەکان

هەندێ لەوانەی وەکو شەمشەمە کوێرە چاویان بەرامبەر بە تیشکی خۆر هەل نایێ ، ولزمن دەکەن جیابوو ـنەوەو نتژاوە ئەمەو شت‌فرۆشتن بەسەر خەلکی تەماحدا پایەو مەزلگایێکی گەورەو تایبەتیان دەدات .

ئەوانە قسەکانیان لە کردەوەکانیان گەورە ترە ، لە پشتەوە لە پەناو پێچەکاندا ئێڕوانینێکیان هەیەو لە بەرامبەریش لە ڕوو بەڕوویی‌دا تێڕوانینێکی تر ..!

کاتێکیش کە پێناسەکانیان‌ئاشکرا دەبێت‌و هەلوێستە گلۆرو بەتالەکانیان دەبێتە بلقی سەر ئاو .. لەو داوە مووەلە باریکترن ! هەندێ لەو گۆشەگیرانە ، لەناو هێلانەی ئەم ولاتەدا دەژین ..

لە سای ئەم ولاتەدا بڕیان‌ناکەوێتە سەر ئەرزی ، نانو نمەکی ئەم وولاتە دەخۆن .. کەچی کاتێ هەمان ئەو ولاتە گێژەلوکەیەکی زەرد دایدەگرێ .. ئەوا هەر توانای ئەوەیان لە بەرداني‌یە بەرگری‌لە عیراق بکەن .. بەرگری لە کوردستان بکەن .. بەرگری‌لە شەرەفی خۆیان بکەن...

ئەوەندە ترسنۆکن لە سێبەری خۆیان دەترسن .. لە خۆیان ڕانابینن هەتا بەڕوشمش بەرگری لە ڕاستی بکەن .. بەرگری لە کەرامەتی‌خۆیان بکەن .. وەکو کوڕی ئەم وولاتە نەبن ! وەکو مێژووی تاریکی خۆیان لەگەل ئەو فارسە دل ڕەشانە لەبیرچوبێتەوە ..! وەکو ئەم وولاتە نەبای دیبێ نەباران !

ئەوەی شیری پاکی ئەم خاکەی خواردبێ‌و لەژێر ئاسمانی ئەم ولاتەدا هەناسەی هەلمژێ ، لە سێبەری ئەم ولاتەدا بژی‌و بمرێ .... ناتوانێ چارەنووسی خۆی لە چارەنووسی گەل‌و نیشتمانەکەی جیا بکاتەوە ..

تەنیا ئەوانە نەبن کە دووڕوون ، بە دزێنی ژیان دەلەتێنن ، بەلام پێناسەی‌ئەوانە سەردەم خۆی ئاشکرای دەکاو زۆر بە ئاسانی دەکەونە ناو زبڵ‌خانەی مێژوو ...

ئەمڕۆ عیراقیەکان ، سینگی‌خۆیان کردۆتە قەلغان ، ئەوەی لە هەموو شتێك بێ‌نرخ ترو هەرزان‌ترە بۆ ئەم خاکە خوێن‌و گیانە ..

ئەمڕۆ عیراقیەکان بە شیعر ، بە تابلۆ ، بە گۆرانی ، بە سرود ، بە وشە ، بە تفەنگ ، بە خەنجەر ، بە بازوو ، دەجەنگن .. هەمووبەنە بەربەست بەرامبەر بە لافاوی دوژمن ... دەبێ‌ئەو مرۆڤە لە ئاست ئەو هەموو قوربانی‌دان‌و بەخشینە گەورانە ئارەقەی شەرم نەتکێنێ کە وەکو عیراقیەك شوێن پەنجەی خۆی لەو مێژووەدا نابینێ !؟

ـ دیدار ـ

چالاکی ئافرەتانی هەولێر

لەم چەند ڕۆژانەی دواییدا لە شاری هەولێر کاروبارەکانی کۆنگرەی ئافرەتانی ناوچەی ئۆتۆنۆمی کۆتایی هات‌و تیایدا گەلێك لایەن لە کاروباری ئافرەتان باسی لێوە کرا ...

دوای ئەوەش هەلبژاردنی لقی هەولێر دەستی پێ کرد کە لە ئەنجامدا خاتوو نافعە عثمان بە سەرەکی لقی هەولێر هەلبژێردرا سەرباری سەرەکایەتی ناوچەی کوردستان.

بەم بۆنەوەو بۆ دەرخستنی چالاکی یەکێتی لەم ماوەیەی دواییدا ، خاتوو نافعە وتی :

یەکێتی لەم ماوەیەدا گەلێك جموجۆل‌و بەرنامەی چالاکی گرنگە خۆی .. کە دیارترینیان کۆتایی هێنانی کۆنگرەی ئافرەتان بوو کە گەلێك بڕیاری چاکی بۆ زیاتر بەرەو پێشەوەبردنی ئەم چاکیانە دەرکرد .. ئەم کۆنگرەیەش بووە هۆیەك بۆ ئەوەی ئافرەت دەوری زیاتر خۆی بگێڕێ .

چالاکیەکانی تریمان بریتیبووە لە سەردانی ڕەشماڵی میوانداری جەنگاوەران لە سلێمانی‌و ئامادەکردنی خواردن بۆیان ، سەردانی بەرەی بەسرەو بەردەوام‌بوون لە سەردانی خێزانی کەسوکاری شەهیدان‌و سازکردنی چەندان کۆڕو کۆبوونەوەی ڕۆشنبیری‌و ڕاگەیاندن لە سەرتاپای بوارەکانی کارکردنی ئافرەتان ، بەتایبەتی کارگەو قوتابخانەو ، سازدانی کۆنگرەی لقەکانی یەکێتی کە تەزاو ناحیەکانی گرتەوە .

ـ لقی هەولێر ـ

لە لایەن ڕژێمی ناپاکی سوریاو لیبیاو فەوارەی زایۆنی‌یەوە یارمەتی دەدرێ .. بۆ ئامادە بوون لە پێناوی هێرش هانینێکی نوێ .

وە نەبێ لە سەرکردایەتی عیراق شاراوە بێت ، بەلکو سەرکردایەتی عیراق لە هەموو هەلس‌و کەوتێکی ئەو ڕژێمە ئاگادار بووە ، ئەوە بوو لەم دواییەدا هێرشە دڕندەیەکەی هانی‌یە سەر خاکی عیراق . بەلام ئایا چ ئەنجامێکی وەدەست هانی !؟ . بێگومان ئەو ئەنجامەش بۆ هەموو گەلانی جیهان بە ڕوونی دیاری‌دا کە چۆن سەربازەکانی ڕژێمی تاوانباران سەرنگوون کران‌و ئامێری جەنگیان تێکو پێك دران لە ژێر لێدانی ئاگری سوپای سەرکەوتووی عیراقداو لاشەی کوژراوەکانیان

بروانە ل ١١

هێرشێکی دڕندانەو

سەرشۆڕبوونێکی تەواو

■ کریم عبدالله ■

هەڕەشەو گوڕەشە بەردەوامی‌و هەمیشەیی ڕژێمی ئێرانی دوژمن بۆ سەر هەرێمە تێکۆشەرەکەمان‌و هەرو گفەو لە خۆبایی بووەکانی ئەو دڕندانە .. لە نەوەکانی هۆلاکوو جەنگیزخان کە

Institut Kurde de Paris

لە میهرەجانی شیعری عەرەبی حەفدەدا

ئەدیبانی کورد

مۆمی ئەورۆزیان لە ناو

شەمەندەفەری بەسرادا داگیرساند

بەشداری کردنی ئەدیبانی کورد لە کۆنگرەی پانزەهەمی گشتی یەکێتی نووسەران و ئەدیبانی عەرەب و میهرەجانی شیعری حەفدەهەم کە لە نێوان ١٧ – تاوەکو ٢٣ی ئاداری ١٩٨٦ دابوو .

وەفدی ئەدیبانی کورد لە بەڕێزان :

د. نافع عقراوی ، ڕۆژنامەنووس محمود زامدار ، محمد ئەمین پێنجوێنی شاعیر ، صلاح شوانی شاعیر ، چیرۆکنووس غفور صالح ، محمد بەدری شاعیر ، کریم فندی شاعیر ، نوسەر حسین جاف ..

پێك هاتبوو .

لەو کۆنگرەیەدا ئەدیبانی کورد چەند شاعیرو ئەدیب و ڕەخنەگرێکی نیشتمانی عەرەب و بیانی و هاوڕێیان ناسی و ئەوانیش شارەزای بزوتنەوەی شیعرو ئەدەبی کوردی کران .

دەربارەی ئەو کۆنگرەیەش چاومان بە بەڕێز د. نافع عقراوی کەوت و وتی :

ئەمە ڕوونکردنەوەی چارەنوسی هاوبەش و ڕێزلێنانی پەیوەندی برایەتی پاکی نێوان ئەدەبی کوردی و عەرەبی بو .

توانیمان برا ئەدیبە عەرەبەکان بە ئەدەبی کوردی بناسێنین و بەهۆی ئەو چاوپێکەوتنەش داهێنانی کوردیان بۆ ڕوون بوەوە .

لەو بەشداری کردنەشدا سەرەکی لق چەپکی گوڵی لەسەر گۆڕی شەهید داناو ژمارەیەکی تایبەتی لە (نووسەری کورد) بە زمانی عەرەبی بڵاوکرایەوە .

هەروەها بەشداری کردنمان لە سەردانی بەرەو دانانی بەسەرداتێکی خۆشەویست لە نێو دڵماندا . لە نزیکەوە ئاگاداری توانای بەتینی سەربازە پاڵەوانەکانمان بوین .

لە شەمەندەفەری ڕێگای بەسرەشدا ئاهەنگی نەورۆزمان ساز کردو هەموو ئەدیبە عەرەبەکان بەشداری داگیرساندنی مۆم و سروودی نەورۆزیان لەگەڵدا کردین و لە هەموو کۆڕێکدا ئامادە بوین .

هەروەها بەڕێز محمد بەدری نووسەرو شاعیر وتی:

ڕۆڵی من وەکو ڕۆڵی ئەدیبەکانی تری کورد بوو ، چونکە ئێمە بە کۆمەڵ ئەچوینەوە ، بۆ ئەوەی ئەدەبی کوردی بە برا عەرەبەکان بناسێنین ، پەیوەندیمان پێوەیان ئەکردو دەربارەی شیعرو چیرۆک و ڕۆشنبیری کوردی لە عیراقدا قسەمان ئەکرد .. ئێمە بە ڕاستی دوو شتی باشمان کرد ، یەکەمیان ئەوە بوو کە پاشکۆیەکی عەرەبی گۆڤاری نووسەری کوردمان بەسەر ئەدیبەکان دابەش کردەوەو وامان لێ کردنە وەکو پردێك بێت بۆ پەیوەندی نێوان ئێمەو ئەوان .. دوەمیش ئەوە بوو کە لە قەتاری بەسرە ئاهەنگێکمان ساز کرد بە بۆنەی جەژنی نەورۆز ، لەو ئاهەنگەدا زۆربەی ئەدیبە عەرەبیە عیراقیەکان بەشدارییان تێدا کرد .. .

دەربارەی بەشی دووەمی پرسیارەکەش ئەتوانم ئەوە بڵێم کە سوودی ئەم کۆنگرەیە سەبارەت بە ئێمە لەوەدا دەرئەکەوێ کە توانیمان خۆمان و ئەدەبەکەمان تا ڕادەیەکی زۆر بە ئەدیبانی عەرەب و لە ڕێگەی ئەوانەوە بە جیهان بناسێنین ..

ڕۆژنامەنووس محمود زامدار وتی :

کۆنگرەی گشتی (١٥) ی ئەدیبانی عەرەب شان بە شانی میهرەجانە شیعریەکە ، خۆی لە خۆیداو ئەخوازەڵلا لەم کاتەدا کە مێژووی نیشتمانەکەمانی پێ تێدەپەڕێ ، دەستپێشکەرییەکی یەکجار بە نرخە ...

ئەوەی شایانی سەرنجدانیش بێت و مایەی شانازی بێت ئەوەیە کە یەکێتی نووسەرانی کورد چ لە میهرەجانی مەربەدو چ لەم کۆنگرەیەدا بەشدارییەکی بە جەرگانەی کردو توانی واقیعی ئەدەبەکەمان و هەندێ لایەنی دەنگی شیعری کوردی بگەیەنێتە ئەدیبانی عەرەب .. کە خۆی لە خۆیدا دەسکەوتێکی گەورەیە ..

محمد ئەمین پێنجوێنی شاعیر وتی :

بۆ یەکەم جارە کە کۆمەڵێکی ئاوا لە ئەدیب و شاعیری کورد بەشداری کۆنگرەیەکی گەورەی ڕۆشنبیرو ئەدیب و شاعیری عەرەب بکات و بتوانێ بە شێوەیەکی ڕاست و دڵسۆزانە باسی باری ئەمڕۆی شیعرو ئەدەبی کوردی بکات بۆ هەموو ئەو ڕوناکبیرو ئەدیبانە بەڵێ یەکەم جارە لە مێژووی ڕۆشنبیری کوردیدا بەم جۆرە بەشداربوون بەم شێوە باسکردنی باری ڕۆشنبیری کوردی . بۆ یەکەم جارە کە ئەو کۆمەڵە زۆر لە نووسەرانی عەرەبی دنیا شارەزای ئەدەبی کورد بین .

بەڵێ توانرا کە یەکەم بەشی زور وەفدەکان ببینین و لە بارەی ئەدەبی کورد قسەیان لەگەڵ بکەین .

ئەمە جگە لە شەوی نەورۆز کە بە تایبەتی ئاهەنگێکی تایبەتی لەناو شەمەندەفەرەکەدا هاتە کردن و جێگەی دڵخۆشی هەموو ئەدیبەکان بوو . توانرا لە ژمارەی تایبەتی نووسەری کورد بە عەرەبی بڵاوکرایەوە هەندێ لەو میوانانە خوێندیانەوە (اعجابی) خۆیان بەرانبەر ئەدەبی کوردی دەربڕی .

پاشان چاومان بە نووسەر کاك حسین جاف کەوت و وتی :

لەو کۆنگرەیەدا کۆمەڵێ باس و لێکۆڵینەوە پێشکەش کراوە گفتوگۆیەکی زۆریشیان لەسەر کرا .. هەروەها کۆمەڵێکی لە شاعیرانی عەرەب و عیراقی شیعریان خوێندەوەو لە لایان برادەرانەوە پەسەند کران .. بە ڕاستی شتی باش بوون و ئەو لێکۆڵینەوانە سوود بەخش بوون و توانییان هەندێ لایەنی گرنگ دەربارەی ڕۆشنبیری و کەلەپوورو ئەدەب بەگشتی ڕوون بکەنەوە . هیوادارم ئەم جۆرە کۆنگرانە هەر بەردەوام بن و پێمان بکرێ بە هەمیشەیی بەشداری تیادا بکەین .

لەو گفتوگۆیەدا صلاح شوانی شاعیر بەشداری کردین و وتی :

کۆنگرەو میهرەجان ڕووداوێکی گەورەبوو ڕا دەربڕینیش بە وردی ئاسان نییە .

لە چەند چالاکیەکی هەمە جۆری ترو ئەسڵ پێکهاتبوو کە هەر یەکێکیان پێویستی بەوە هەیە کە لە هەموو لایەنەکانیەوە شیبکرێتەوە کۆنگرە ئەنجامێکی سەرکەوتوی بەدی هێناو توانی ئەرکەکانی بەردەمی بە شێوەیەکی زۆر باشی ڕاماڵێ و لێرەدا خۆشحالیم دەرئەبڕم بەوەی کە مامۆستا حمید سعید لێپرسراوەتی ئەمینداری گشتی یەکێتی ئەدیب و نووسەرانی عەرەبی پێ سپێردرا .

هەروەها ئەمینداریەتیەکانی یەکێتی بە شێوەیەکی شیاو دابەش کرا ، باری دەوری ئەمینداری گشتیش لە فەلەستین نەبێ .

بەڵام دەربارەی ئەو لێکۆڵینەوانەی کە وتەو وێژی لەسەر کراو لە ژێرا ناونیشانی سەرەکی (بەربەرەکانی کردن و دەنگ دانەوەی ڕۆشنبیری عەرەبی هاوچەرخ) بو .

بەشێکیان زۆر باش بو بەشێکی تریشی لە پلەیەکی زۆر نزمدا بو .

بە ڕای من دیارترینیان لێکۆڵینەوەو موحازەرەی د. محسن الموسوی بو ژمارەیەك لە ئەدیبەکانی ڕۆژئاوای عەرەبی موناقەشەیەکی باشیان ئەکرد لەو باوەڕەدام کە ئەم دراسانانە ڕەنگ دانەوەی تەواوی دروشمەکەی نەبو . لەبەر بەرفراوانی بابەت و دژواری بیرڕاو بۆ چون .

بڕوانە ل ١١

● ذکریات محمد حسن ●

چوارتە دێ هەر مینت

بویکا ژۆریا وەڵاتی و

سەرەکێ فوماندار ..

دەمێ من دەست هاڤێتی بە قەلەمی داکێ هندەك بەیڤا لسەر شەڕێ مە ب راستەقینە بنڤیسم کوڕێ منێ بچوێك بێ دوینشتیێ ئەز مام ... من بەرێ خۆ دا چاڤێت وی بشکورینا وی بیر ئینانە بیرا من ... کانێ بچویك دچەوا بزن بەری شۆڕەشێ و بشتی شۆڕەشێ .... توە بێژی قلمەکێ سبنەمانیە هاتە بەر چاڤێت من ...

سەرەکێ فوماندار ...

بچویکێت عراقی دچەوابون نوکە دچەوانن ! عراق یا چەوا بۆو نوکە یا چەوانە !

من گۆتە خۆ ملەتێ عیراقی ملەتەکە حەز دیموقراتیێ دکەت حەز سەر خۆبێ دکەت دمێژویا خۆدا سەرێ خۆ بۆ بیانیا نە چەماندیە بەری شۆرەشا ١٧ – ٣٠ تیرمەها پێشکەفتنی ملەتەکێ ژێك جودابو رێ لبەر بەرزەبیز دبێ سەربۆن دیتنێ فومانداریەکێ بۆن دەمێ تو هاتی سەرەکێ فوماندار .. تە یەکەمی بچەنینای تە ئەف ملەتە کرە برا .... نوکە قوربانیێ ددەن ژبۆ پاراستنا ڤان دەستکەفتیاو وەلاتی ...

سەرەکێ فوماندار ...

ئەڤینیا تە یا دناف دلێ مەدا روژدانا مەحا دروبشمێت تە بێت دناف هەر مالەکێدا دناف هەر کارخانەکێدا دناف هەر قوتابخانەکێدا دروبشمێت تە بێت لسەر گوبزێت ژۆریا وەلاتی و دارقەسبێت ژێریا وەلاتی دناف برایێتیدا دناف دەستکەفتیادا دناف نوژنوژمیێدا دناف سەرکەفتنادا ...

سەرەکێ فوماندار ...

ڕۆناهیا چاڤێت زاڕۆیێت مە ژ ڕۆناهیا چاڤێت ئەوان بشکورینا وان ژ بشکورینا تەیە .. .

دەمێ دوژمنێ درندە دڤیا بشکورینا زاڕۆیێت کوردستانێ نەهێلن ملەتێ تە کوردێت مێرخاس وەکی شێرا هلباسکێ ڤان چیا بون ... کۆمرێت رەژینێ ژ لەشێت دوژمنی درستکرن و چیاو نهالێت کوردستانێ لبن پێت وان بونە ئێتورین ...

سەرەکێ فوماندار ...

هندی مرۆڤ بێژیت قەلەم نەشێت ئەڤینیا ملەتی بۆتە دیار بکەت چنکو ئەڤینی ژ خودێیە هندی ئەم بێژین نە شێین ئەڤینیا ددلێ خۆدا لسەر بەربەرێت کاغەزا دیار بکەین ...

سەرەکێ فوماندار ...

ئەم لبەحرێ سەرکەفتین لدەشتو چیا بێگومان سەرکەفتن هەر بلرا مەیە چنکو تو فومانداری مەیی ...

بهارا مە یا کەسك دێ هەر مینیت کەسکو خەملی بهەمی ئەرزێت گولاو بڕۆناهی و دلشادی و نێزیکە کوردو عەرەب پێکڤە سرودا سەرکەفتنا دوبماهیێ بێژن ... ئەم سەرکەفتن بملەتێ خۆو بفومانداریێ خۆ یێ مێرخاس صدام حسین بهێزێت خۆ یێت چەکدارو چوارتە دێ هەر مینیت بویکا ژۆریا وەلاتیو فلو بویکا ژێریا وەلاتی .

– محمد جهاد دۆسکی –

ئەدیب و هونەرمەندانی کورد دەربارەی سەرکەوتن دەدوێن

سەرکەوتنەکانی ئەم دواییەی سوپای دلێرمان لە کەرتی فەیلەقی یەکەم و سێیەم و حەوتەمدا دووپاتی ئەوەی کردەوە کە هیچ هێزێك نیە بتوانێ ڕووبەڕووی عیراقی لەتوانا بێتەوە کە ماوەی شەش ساڵە بەرگری لە خۆی دەکات و بەرپەچی دەست درێژی رژێمی ڕەگەزپەرستی ئێران دەداتەوە ...

لە چوارتادا دووبارە گەلی کورد ئامادەبوونی خۆی ڕاگەیاند بۆ پاراستنی گیانی سەرکەوتن و سەربلندی لە جەنگی ڕەواماندا ... ئەمەش بەشێکی ئەو چاوپێکەوتنەیە کە لەگەڵ ژمارەیەك لە هونەرمەند و نووسەرانی کورد لە هەولێر سازمان کرد.

● **مامۆستا صفوت جراحی هونەرمەند وتی :**

عیراقی سەربلند ماوەی شەش ساڵە وێنەی سەرکەوتن دەدەخشێنێ بەرامبەر بە رژێمی ڕەگەزپەرستی ئێران کە مەبەستی تێکڕای داگیر کردنی عیراق و ئینادانی ڕەوڕەوەی شارستانیە .. بۆیە بەناوی هونەرمەندانەوە سەرکەوتنی ئەم دواییە بە موژدەیەك دەزانین کە شایانی پیرۆزبایی کردن و شانازییە .

● **شاعیر مەغدید سۆزان وتی :**

ڕۆڵە بە جەرگەکانی عیراق پیاوی ڕۆژن و هەمیشە لە سەر هەق سوورن ......

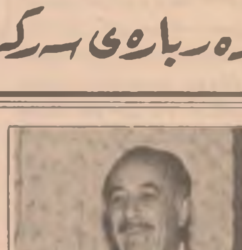

هەموو موژدەیەکی نوێ لە سەرکەوتن بەسە هێزی رژێمی ڕەگەزپەرست ڕامنە. چونکە عیراق لەسەر خاکی خۆی بەرگری لە خۆی دەکات ، ئەمەش هەموو مانای سەربلندییە ، لە کاتێکا کە بەدڵ پیرۆزبایی لە سەرکردەی مەزن صدام حسین دەکەین، هیوادارین بەم زووانە هەواڵی سەرکەوتنی دوایی ببیستین .

● **هونەرمەند زهێر عبدالمسیح وتی :**

سەرکەوتن لە کەرتی فاوو چوارتا ، ئەو ڕاستییەی دووپات کردەوە کە عیراقی نوێ بە کوردو عەرەبەوە لە هەموو کەرتەکانی کوشتاردا دەتوانن وێنەی سەرکەوتن بکێشا ... لەم جەنگە پیرۆزانەدا زۆر داستانی نوێ دەرکەوت کە دووپاتی توانای عیراقیە بە جەرگەکانی کردەوە لە پاراستنی ئەم عیراقە ئازیزە کە ڕۆژ بەڕۆژ دەری دەخات توانای قودرەتی لەبن نایەت ...

● **شاعیر جلال ملا حسن خۆشناو وتی :**

چوارتای ڕەنگین دووبارە دەستی کردەوە ملی بەسەرەی ئازیز ، لە کاتێك کە هەردوو کەرت بوونە گۆڕستانی دوژمنان و هەردوو گەلی کوردو عەرەب نموونەی ئازایەتی و مەردایەتی بون .. جەنگی ئەم دواییە تەواو کەری ئەو هەموو سەرکەوتنەیە کە لە جەنگی قادسیەی صدامدا ڕەنگی دایەوە ... پیرۆزبێ سەرکەوتن .

● **دوکتور ابراهیم عزیز سەرەکی بەشی کوردی وتی :**

لە ناخی دڵەوە پیرۆزبێ سەرکەوتنی ئەم دواییە ، دەستی جەنگاوەران خۆش بێ کە بەرگری لە مێژوو زمان و شارستانیەت دەکەن. بەرگری لە منداڵ و قوتابخانەو کارگەو هەموو هۆیەکی پێشکەوتن دەکەن.. بۆیە مافی خۆمانە شانازی بەو جەنگاوەرە سەربلندانە بکەین کە بەرگری لەم عیراقە ئازیزە دەکەن و بەرخوێنی ئاڵی خۆیان قوربانی دەدەن..

لقی هەولێر

Institut Kurde de Paris

ڕاوێژکارو جەنگاوەرانی فەوجی «٨٠»

ئامادەیی خۆیان دەردەبڕن بۆ خۆبەخت کردنی زیاتر لە پێناوی نیشتمان دا

بەڕێز کاک قادر ئاغا سوارئاغا ڕاوێژکاری فوجی (٨٠) و بەڕێز کوێخا ابراهیم رسول جێگری ڕاوێژکاری فوج و جەنگاوەرانی ئەو فوجە .. ئەوەیان ڕاگەیاند ، کە هەموو کات گەلی کوردمان ئامادەیی خۆیی دەربڕیوە بۆ ئەوەی پارێزگاری لە ناو خاکی عیراقمان بکات ،

چونکە ئەمڕۆ وولات پێویستی بەیەکگرتنی توانای هەردوو گەلی براهەیە کوردو عەرەب ، کە هیچ جیاوازیەکمان نیە ، لە کاتێکا دوژمنی فارسی ڕەگەز پەرست دەیەوێت هێرش بێنێتە سەر وولاتەکمان هەرگیز کورد لەعەرەب جیاناکاتەوە ، جا ئێمەش ، هەروەکو بروای لەواومان داوە بە سەرکردایەتی پارت و شۆڕش و سەرەکی فەرماندە هەڤالی لێکۆشەر صدام حسین «خوابپارێزێ» کە گشت کات لەئامادە بوونێکی تەواودا بین بۆ قوربانی دان و خۆ بەخت کردن لە پێناوی سەربەرزی و شکۆمەندی و مانەوەی ئالای عیراقمان بە بەرزی بەگیان و مال و هەموو شێوەیەکی پارێزگاری و پاراستنی سنوری عیراقمان لە هەولدان‌دا بین ، بەبێ ئەوەی هەست بەماندووبوون بکەین ، ئێمە ئامادەین رووبە ڕووی دوژمنی گێل و نەزان بجەنگین لەهەر شوێنێکی عیراق بێت هەر بەم بۆنەیەوە ، پەیمان جارێکی تر جەنگاوەرە لێکۆشەرکانمانەوە پیرۆزبایی گەرم پێشکەش دەکەین سەرکەوتن هەر بۆ ئێمەیە پشت‌بە یەزدانی

بۆ سەرکردەی بەوەفا کاک صدام حسین تازە دەکەینەوە ، کە هەموو کات لەژێر چاودێری فەرمانی بەرێزیدا بین هەر بەبۆنەی سەرکەوتنەکانی سوپای پالەوانو گەورە ، ڕووڕەشی و ڕسوایی و دووڕاندن بۆ لەشکری بەزیووی خومەینی نەزانە .

قادر ئاغا سوار ئاغا
ڕاوێژکاری فوجی (٨٠)
لقی سلێمانی

کۆڕێکی شانۆیی

لە چالاکیەکانی دەزگاکەمان

*

لە چوارچێوەی ئەوچالاکیەیانەی لقی دەزگاکەمان لە سلێمانی لەومەرزی ڕۆشنبیری ئەمساڵیدا پێشکەشی دەکات ..

کۆڕێك بۆ شی‌کردنەوەی‌دەرهێنانی شانۆیی «بەرەوخۆر» ، لە هۆڵی پەیمانگای‌هونەرە جوانەکانی سلێمانی، بۆ بەڕێز کاك کەمال‌هەنجیرەیی سازکرد ..

سەر لەبەیانی ڕۆژی چوارشەممەی ١٢-٣-١٩٨٦ لەهۆڵی پەیمانگای هونەرە جوانەکانی سلێمانی بەناونیشانی «شی‌کردنەوەی دەرهێنانی شانۆیی بەرەوخۆر» مامۆستا کەمال ڕەئوف هەنجیرەیی باسێکی پێشکەش‌کرد ، شانۆگەری بەرەوخۆر ، دەزگای گشتی شانۆو سینەما بەڕێوەبرا-یەتی شانۆی پارێزگاکان تیپی شانۆی سلێمانی لە ڕۆژی ٢٠-٢-١٩٨٦وە پێش-کەشیان کرد ، ئەم شانۆییە لە ئامادەکردنی کاك ئەنوەر قادر ڕەشید دەرهێنانی هونەرمەند ئەحمەد سالارە ، وەك ئاشکراکردنەوە-یەك ، لەدەربڕینی باری سەرنج و ڕەخنە بۆ ئەو کارە، هونەرمەند کەمال هەنجیرەیی ئەو باسەی سەرەوەی پێش-کەش کرد ، هونەرمەندی هێژا کاك یاسین بەرزنجی کۆڕەکەی بەڕێوەبرد .

سەرەتا هونەرمەند یاسی سوارچاکی هونەرمەند (ئەحمەد سالار)ی کرد لەو مەیدانەدا ، پاشان هاتە سەرباسی لێکۆڵینەوە سەرکەوتنی شانۆو ، بەتایبەتی کاری دەرهێنان ، کە ئەوسەرکەوتنانە تەنها بە نواندنەوە نابەسترێنەوە ، بەڵکو بابەت و ئەکتەرو بینەر بنچینەی سەرەکی شانۆن . پاشان چەند لایەنێکی‌تری دەست نیشان کرد بۆ دەربڕینی شێوەی دەرهوەی ئەکتەر هەر لە کات و شوێن و جۆری ڕووداوەکان و ئارەزو ڕاکێشان .

پاشان دەرگای گفتوگۆ خرایە سەرپشت ، بۆ وەڵام دانەوەو دەربڕینی ڕای ئامادەبووان .

لقی سلێمانی

«بهەلکەفتنا جەژنێت ئادارا پیروز»

لیبەکا موسیقی مەیا هەی دیسان لیبەکا سترانا .... هژمارەکا مەزن ژ قوتابیێت خاندنگەهێت ئاڤنجی و بەرهەڤی و پەیمانگەها مامۆستایا ئەڤ شانوگەریە ژ شانوگەریەکا عەرەبی هاتیە بەرهەڤکرن ژ لایێ هونەرمەند رفعت رجب یفە و ژ دەرهێنانا ئازاد عبدالله صادقی قوتابیێت ئامادەیی و ئاڤنجیێت دهوکێ ئەکتەرێت ئێ شانوگەریێ نە ..؟

محمد یوسملا
تایێ دهوك

ڕێڤەبەریا چالاکیێت خاندنگەها ل دهوکێ . بچالاکیریا هێژا محمد سعید عبدالرحمن ڕێڤەبەری گشتی دیێ پەروەردەی ل دهوکێ پێشانگەها فوتابخانا ئاڤنجیا هیڤی ڤەکر .

ئەڤ پێشانگەهە یا پێك هاتی بو ژ ئاریێت دوورینێ و نەخشێ و گەلەك کاریێت دی بێ دەست ، کاریێت پێشانگەهێ گەلەك دبەرکەفتیبون ژ بەر کو هەمی کار ژ چێکرنێ قوتابیا بون .. دا کو بزاف و چالاکیێت ڕێڤەبەریا چالاکیێت خاندنگەها بزانین مە ئەڤ هەڤپەیڤینەك

لگەل مامۆستایێ هێژا اسماعیل عبدالقادر «زیرەك» ڕێڤەبەرێ ڕێبەریا چالاکیێت خاندنگەها ل دهوکێ بو مە ئاخفتنو گوت ..؟

ژ بزاڤێت ڕێڤەبەریا چالاکیێت خاندنگەها ل دهوکێ مە چەند (دورەك) یێت ئەگرین ژوان :-

دەورا وێنێت فۆتۆگرافی (قوتابیا فێری وێنەگرتنێ و شوشتنێ و بکارئینا هەمی لوخمێت کلمیرا)... دەورا دروینێ و نەخشێ چێکرنێ قوتابیا ئەخاسمە یێت کچ فێری کەرکرن و دروین و نەخشێ دکەن دەورا خۆشنڤیسینێ :- دەورا موسیقی یاکچا و خانەیا مامۆستایا یاکوڕان .

ژ لایەکێ دیفە بهەلکەفتنا نیشتیمانی و ئەتەوەیی ئەم دبەردەوامین بفەکرنا پێشانگەها و پێشکێش‌کرنا ئاهەنگێت ستران و موسیقین ...

ژ لایەکێ دیفە بشکا شانویێ ل ڕێڤەبەریا مە یا بەر دەوامە ئەمشیق‌کرنێ دا لسەر شانوگەریا «یاری»

★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★★

کۆنگرەیەکی ڕۆشنبیریی لە زانکۆی صلاح الدین

لە چوارچێوەی چالاکی‌یەڕۆشنبیرییەکانی بەشی کوردی زانکۆی صلاح‌الدین ، کۆنگرەیەکی ڕۆشنبیریی لە کۆلێجی ئاداب ڕێکخرا ..

کە تیایدا باس تەرخان کرا بۆ خوێندنەوەی لێکۆڵینەوەو هەڵسەنگاندنی بابەتی ئەدەبی . قوتابی «نجم‌الدین خالد» لە لێکۆڵینەوەیەکدا دەربارەی کۆمەلە شیعری «پۆلوی ژووری نووتەکەی شاعیر ئەوزاد عەلی ئەوەی ڕوون کردەوە کە شیعری کلاسیکی سەرچاوەو بەردی بناغەی شیعری ئەمڕۆیە ، ئینجا لە لێکۆڵینەوەکەدا کەوتە شی‌کردنەوەو هەڵسەنگاندنی ناوەڕۆکی دیوانەکە ، کە بە بۆچوونی خۆی خوێنەر هەست بە چەشنە ڕۆمانسیەتو ڕیالیزمێك دەکات ...

دوای ئەوە ، هەریەك لە ئەندامانی لیژنەی هەڵسەنگاندن بیروڕای خۆیسان دەربڕی کە لیژنەکە بریتی بوو لە د. محمد نووری و د. شکریە رسول و مامۆستا محمد معروف ..

پاشان قوتابی ئەوزاد عەلی کە ئامەری دیوانەکەیە بیروڕاو سەرنجی خۆی بەرامبەر بە ناوەڕۆکی باسەکە دەربڕی

● هەر لە چوارچێوەی باس و لێکۆڵینەوە . قوتابی «عبدالرحمن کاکل» لێکۆڵینەوەیەکی دەربارەی نیشانەکانی (کۆ) لە دیالێکتی کرمانجی خواروو پێشکەش کردو هەندێ لە نیشانەکانی کۆی ناو ئاخاوتنی هەندێ ناوچە خوێندەوە ، ئینجا ئەندامانی لیژنەی هەڵسەنگاندن کەوتنە گفتوگۆ دەربارەی ناوەخنی باسەکەو شایانی باسە کە ژمارەیەکی زۆر لە مامۆستاو قوتابیان ئامادەبوون بۆ ئەو کۆڕە ڕۆشنبیرییانە .

شێرزاد : لقی هەولێر

گۆڕستانێکی‌ تر لە فاو

ئازاد عبدالصمد

ئەوەی لای هەموو چاو-دێرە دەوڵەتی‌یەکانو زاناو شارەزایانی سەربازی دیارەئەوەیە ، بەگوێرەی ئەو هێرشە لەبارچووەی ئێران ، کە ئەم هێرشە تەنیا هەر شەڕێکی دۆڕاو نی‌یە بۆئێران ، بگرە لەوانەیە کە سەرکەوتنی ئەمجارە ، کۆتایی بەجەنگ بێنێ ، دووای ئەو تێکشکانە گەورەیە ،

ئێران بەدووای ڕێگایەکی‌تردا دەگەڕێ بۆ ئەوەی شکستی و شەرمەزاری خۆی‌بەرامبەر بەگەلانی ئێراندا بشارێتەوە ، جگە لەوەی کەزیانی ئەمجارەی ئێران لە سنوور بەدەرو گەلانی ئێران ناچاری ئەوە دەکات کە بەڕووی ئەو ڕژێمە کەندەڵەدابتەقێتەوە .

بێ هیوایی ئەمجارە ، ئازاوەی زیاتر لەناو فەرمان ڕەواکاندا زیاتر دەکات ، دەنگی ناڕەزایی هەموو سوچێك دەگرێتەوە بەتایبەت دووای کۆتایی بێ‌هاتنی شەڕی ئەمجارەو دووای ئەوەی کە حسێبەو کتێبێك بۆ خۆیان دەکەن !.

ئێران بەو بیرە کۆنەپەرستیەی خۆیەوە وای زەن دەکرد چوونە پێشەوەی چەند هەنگاوێك بەرەو فاو ، هەندێ لە خەونەکانی دێنێتە دی بۆ ئەوەی بیدان بۆ بەسرەی خۆڕاگر لێزگاو خاکی بەسرەبە بێ‌بە چەپەڵەکانی گڵاو-بکات ... بیری لە چارەنووسی سەربازی گۆڕبەگۆڕەکانی خۆی نەدەکردەوە... بیری لەو چارەنووسە ڕەشەی کە خوا شەش سالەبۆیانی نووسیبووە .. شەش ساڵ ڕوو ڕەشی شەش ساڵ شەرمەزاری ...

ئەم شەڕەی دووایی ئێران‌ناچار دەکات چۆك بدات ، بەرامبەر بە هێزی هەق ، بەرامبەر بە قوربانی دانی ڕاستەقینە ، بەرامبەر بەئازایی و دڵسۆزی سەرکردایەتی ... بەرامبەر بەفرمانی‌خوا چونکە هیچ کاتێ کۆنەپەرستیەتی بەسەر پێشکەوتن نەکەوتووە ، تاریکی بەسەر ڕووناکی‌دا زاڵ نەبووە ، ناهەق بەسەر هەق‌دا نەکەوتووە .. بۆیە سەر-کەوتن هەموو کاتێك هەر بۆ عیراقی بووە ، عیراقێك کە بەرگری لە بوونی خۆی دەکات ، بەرگری لە ڕاستی‌دادەکات ، بۆیە هیچ گێژەڵوکەیەك نی‌یە بتوانێ ڕەگ و ڕیشەی بیروباوەڕی ڕەسەنی عیراقیەکان بهەژێنێ ...

بڕوانە ل ١١

سەرکردە (صدام حسین) هاتۆتەدی ، هەر بژین ئەو سەربازە جەنگاوارنەی لە هەموو بەرەکانی جەنگ بەرگری دەکەن ، خوێنیان قوربانی ئەم وولاتە پیرۆزە دەکەن .

کارتی پیرۆزبایی لە هاولاتیانەوە . . .

● **متی توما میخا :**

جوانترین پیرۆزبایی پێشکەش بەهەڤالی سەرکردە پالەوان صدام حسین «خوابپارێزێ» هەموو سەربازە پالەوانەکانی ئەوانەی سنگیان کردوە بەقەڵغان بۆ پارێزکاری کردنی خاکی عیراقمان .

● **هاولاتی : شیخ حسن محمد حسن: جوتیار**

سلاو بۆ ئەو سەربازە ئازایانە کە لە بەرەکانی جەنگی ڕەوامانداا جەنگی قادسیەی صدامی پیرۆزدا بەوبەرەی ئوناوە دەجەنگین ، ئەو پالەوانانەی وەیان هەمیشە بەرزە ، بەڕۆژ وانەیەکی تری سەرکەوتن ئەدەن بە رژێمی ئێرانی ڕەگەزپەرستو دۆڕاو ، سلاو وەفاداری بۆ سەرەکی فەرماندە صدام حسین «خوابپارێزێ» .

● **کاتە صالح علی عبد الرحمن : جوتیار**

پیرۆزبایی خۆم پێشکەش بە سەرکردایەتی پارتو شۆڕش و لەسەروهەموویانەوە هەڤالی‌لێکۆشەر صدام حسین «خوابپارێزێ» هەموو ڕۆلەکانی گەلی عیراقی ئەبەردمان بە کوردو عەرەبە لەگشت بەرەکانی جەنگ بەبۆنەی ئەم سەرکەوتنە براکەڵەزیانەوە کەمەدەسێی دەهێنن .

● **زین الدین عبدالله :**

بەبۆنەی سەرکەوتنی سوپای پالەوانمان لەبەرەکانی جەنگ پیرۆزبایی پێشکەش بەهەڤالی سەرکردە صدام حسین «خوابپارێزێ» هەموو جەنگاوەرە پالەوانەکانی دەکەین .

● **هاولاتی نبی نبی محمود**

بابیرۆزبێت سەرکەوتنەکانی ئەم عیراقە خۆشەویستە ، کە بە سەرکردایەتی پالەوان

● **هاولاتی عزت عبد الفتاح :**

لەگەل پێشکەش کردنی سلاو ڕێز بۆ گشت سەربازەکانی بەرەکانی جەنگ ، سلاوی وەفاوپەیمان نوێ کردنەوە بۆ سەرەکی فەرماندە صدام حسین «خوابپارێزێ» کە ئێمەش جەنگاوەرێکی ئازابین بۆ پارێزگاری خاکی نیشتمان .

کاکە حەمەمین هەورامانی ! بوو بە دوو جار

نووسینی : محەمەد جەمیل ڕۆژبەیانی

ئەم نێوارە (٢-٢-١٩٨٦) باسی گۆڤارەکان کرا ، یەکێ لە دانیشتوان ووتی : ئەمڕۆ ووتارەکەی مامۆستا محەمەد ئەمین هەورامانی(١) خوێندۆتەوە کە لە بەرپەرچی مامۆستا حەمە عەلی قەرەداغی‌دا(٢) نووسیبوی، ناوی تۆشی بردووە ؟! ووتم : (نەء)

ناردم گۆڤارەکەیان دێنا (ژمارە ٣ی نووسەری کورد)و خوێندمەوە ، دیم : ووتارەکەی «کاک هەورامانی» کە بە سەردێری (هەڵسەنگاندنە ڕەش بینی‌یەکەی مامۆستا قەرەداغی) نووسیویە ١٥ لاپەرەی پڕ کردۆتەوە ، و لەباتی بەرپەرچی ئەو پتر خۆی بە باڵای ڕۆژماندا هەڵواسیوە ، و پەلاماری ئەوانەشی داوەکە «قورئان»یان لەبەرە ..

من کارم بەووتارەکانی هەر دوبانەوە نی‌یە .. خوێنەرانو خوێندەوارانن ئەتوانن ئوێنی‌یان ... بەڵام کارم بەوەوەیە کە ئەمە دوجارە ناوی‌من ...ێنێ لەکتێبەو ووتارەکانیا ..

یەکەم جار لە کتێبی کاکەی‌کەیا تۆزێ نیشرینە ،بەڵام من‌چاوم لێی پۆشی ، تەنیا لەبەر ناوی هەندێ لەسەرانی کا ...ی خەیاڵیان دەیزانی خراپە ،ومن خۆم تکام لێ کردن ، چاوی لێ بپۆشن و بەنیەچە ووتارێ وەڵامی بدەنەوە .

دووەم جار لەم ووتارەیا کە لە ژمارە (١)ی گۆڤاری نووسەری بەئەرزێدا نووسیویە ، و ئەمە دەقی‌ئەو دێڕانەیە کە دەربارەی نووسیویە :

«بەهەرحاڵ بەرهەمی میرزا (ئولقادر)ی ئێمە بە مامۆستا مەلا جەمیلی ڕۆژبەیانی درا ، ئەگەر چی ئێمە خۆمان وا پێشنیازمان نەکردبوو .!

مامۆستا مەلاجەمیلیش هەرچی (ی)ی نیزافە و ڕاناوی (یی) هەبوون سەرپاکی بەڕاستەو چاپ دا باجبون ، هەروەک سەرپاکی ئەو بەرهەمە هەروەها شێوەزارانەی کە لەمەوپێشتر بەرو کراونەتەوە .

منیش لێرەدا دوو دڵم ئەوکارە بدەمە دواوە ، یا بڕوابباشە !! هەر لەبەر ئەوەی زۆر لام ئاشکرایە کە ئەگەرهاتو ئەم داباچینەم دابە دوواوەکەس بڕوای بەڕاستی‌ی من لەم ڕووەنی‌یە بۆ چی ؟ چونکە بۆچی !! جا لەبەر ئەوەی کابوون لە نەبوون باشترە پێم نایە جەرگی خۆم دا وبڕێی ڕێزی بڕوم ..

خوێنەرانی بەڕێز ! ئەمە قسەکانی (مامۆستا هەورامانی)یە .. کەمنی چەند جارێ تازانبار کردووە، و بەچەند لیبی سەیرلێ‌مان (!!)و پرسیار (؟)وای نیشان داوە کەمن زۆربە دەسەڵاتم ، وبەنوەری خۆم بەزۆر بەسار ئەوا سەپاندوە ،،

کاکە حەمەمین هەورامانی خۆی ووتارەکەی هێنا بۆ کۆڕ و تکای لە من کرد بۆی بخوێنمەوە ، و تکاشی لە کاک لەطیف گلی کرد لە بو هەڵسەنگاندن (تەقییم) بینێری بۆ من .

کە سەرنجی ووتارەکەم دا ، (مۆری رەتابە)ی پێوە بوو ، ئیتر من دەسەڵاتی ئەوەم نەماو کە هیچ جۆرە دەسکاری‌یەکی بکەم نە (ی) و نە(یی) ی اضافەی لێ هەڵگرم . کە خوێندمەوە ئەوەندە لام بایەخدار نەبوو .. هەر لەبەر ئاوە نووسیم (مناسب)ە !

لەگەڵ ئەوەشدا وەڵامی هەڵسەنگێنەر دەبێ (هێنی) بهێنێ من داوام لەدەستەی کوردیی کۆڕ کرد ، ڕوونووسێکی وەڵامەکەی بۆ بنێرن کە بزانێ بیروەبا وەری من دەربارەی ووتارەکەی چی‌یە !! ئەگەر بۆی پەسەند بوو ، وەری بگرێ ، ئەگەر لای ناپەسەند بو داوا بکات بۆی بنێرن بۆ شارەزایێکی هەڵی‌سەنگێنێتەوە ! ئەمەش دەقی ئەو نامەیەکەمە بۆ دەستەی کۆڕم نووسیبوو :

السید رئیس الهیئه الکردیه المحترم

تحیه طیبه

اشاره لکتابکم ، اجلت النظر فی الکتاب الموسوم (میرزا ئولقادر) بعین التقییم ، فقر رایی علی ان الکتاب (مناسب) یستحق مؤلفه ان تمد لیه ید المساعده لنشره ، واقدم تقییمی له ، الیکم طیا ولکم احترام المخلص

محمد جمیل الملا احمد الروژبیانی
الخبیر والعضو المؤازر
٧-٧-١٩٨٣

هەڵسەنگاندن :

میرزا ئولقادر (عەبدولقادر) ناوی کتێبێکە ەکاک محەمەد ئەمین هەورامی (پاهەورامانی) نووسیویە لەبارەی ژیانو هەڵبەست و چەند داستانێکی هۆنراوەی میرزا عەبد القادری پاوەیی‌یەوە .

ئەم کتێبە (٩٠) لاپەڕەی پاوپوز (پاپەطال)ە :

١ ـ شەش لاپەڕەی پێشوو لە ژێر سەرناوی (ووشەیێکی ڕیگاپاکۆکەرەدا بەپیتی لاتینی (F-A) بەرژمێر کراوە .

٢ ـ ١٨٤ لاپەڕەکەی تر بەم جۆرەیە : ١٦٦ لاپەڕەی لێکستەکانی هەڵبەستەکەی (میرزا عەبدولقادر) ولێ کۆلینەوەو ولێکدانەوەی هەڵبەست وناوەڕۆکی هۆنراوەکانە کە بەچوار بەش بەش‌کراون : بەشی یەکەم بەم سەرناوانە لەیەک جیاکراونەوە : کورتەی ژیانی میرزا عەولقادر ـ ناوەڕۆکی شیعرەکان ـ ڕوالەی شیعرەکان ـ شیعری نیشتمانی ـ زمانی میرزا ..

بەشی دووەم : ڕوون‌کردنەوەی ئەم پارچە هەڵبەستانەیە : باران هیجرانەمن ـ شەماڵ ـ قیبلەکەم ـ برینی گوڵەو برینی دڵ ـ فریشتەی ئەنوەر ـ ئیمشەو ـ جامەخۆزان ..

ئنجا هەڵسەنگاندنێکی خوی لەژێر سەرناوی (بەووشەباری کردن)دا .

بەشی‌سێیەم : لەم سەرناوانە پێک هاتووە : ڕازی شیعری ـ کە بیرو بۆچوونی خۆیەتی ـ جەنگنامەی کوللەو ئاینەمل ـ کە داستانێکی ڕەمزی‌یە ـ گوایە دیاریی‌یە بۆ شەڕێ کە لە نێوان ئێرانو عوثمانی‌دا لەسەر پاوە ڕوی داوە ..

بەشی‌چوارەم : مزەی هۆنراوە ـ شیعری نیشتمانی ـ لاوانەوە .. چەند لاپەڕەیێکیشی تەرخان کردووە ، بۆ ڕوون‌کردنەوەو لەسەر نووسینی ئەو ناوە تایبەتی‌یانەی کە لە ناو کتێبەکەدان هەن ، لەژێر ناونیشانی (ڕازی نێو ئەم بەرهەمە)دا .

ئنجا فەرهەنگۆکێکی ڕێکخستووە بۆ لێکدانەوەی واتەو ووشەگەلی : «گۆرانی» و «فارسی» کەلەم کتێبەدا هەن ئەوەک هەندێ لە خوێنەران ئاشنای نەبن !

بەرهەمەکەی (میرزا عەولقادر) بەشێوەی گۆرانی‌یە ، وکاک حەمەمین چونکە هەورامانی‌یە وزاراوەی هەورامانیش شێوەیێکە لەزاراوەی گۆرانی ، مانی ئەوەی داوە بەخۆی کە باشی ئەزانی .. جا بۆ هەر پارچەیێ لەو بەشانەی باسمان‌کرد پێشەکی‌یەکی نووسیوەو لە بنەوە هەڵبەستەکانی وەرگێڕاوە بە (بەخشان) بۆ ئەوەی یارمەتی‌ی خوێنەری ئاشنا بە گۆرانی بدات .و جار جارە ئەوەندە بەگۆرانی زانی‌یەکەی خۆیدا لکاوە ، کە پیت ، پیت هەڵبەستەکانی لێکداوەتەوە ، وهەر ووشە گۆرانی‌یەکانی دووبارە کردۆتەوە ..

زاراوەی «هەورامانی» کە بەشێکە لە گۆرانی جار جارە لەگەڵ زاراوەی «زەنگەنە»ی کوردستانی عیراق دا ، کە شێوەگۆرانی‌یەکی زۆر ڕەسەنە ، لەیەک ئەترازێن . هۆی ئەو جیاوازی‌یەش ڕەنگە ئەوە بێ کە (هەورامانی)یەکان لە دێر زەمانەوە خوێندەواریان زۆر هەبووە . خوێندەوارەکانیان بەپەروی ئەدەبیاتی بەعلەوی‌و فارسی‌یان کردووە ، ووشەی زۆری ئەو زمانانەیان خستۆتە ئەدەبیاتی خۆیانەوە وخەلکەکەی‌ش ڕاهاتوون ، بەڵام زاراوەی (زەنگەنە) هەربە ڕەسەنی ماوەتەوە و لەبەر ئەوەی نەخوێندەوارتر بوونو لە ئەدەبیاتی ئێرانەوە دوورتر ،شێوەی زاراوەی گۆرانی‌یان هەر وەکو کۆن پاراستووە .

کاکەحەمەمین ڕەنجێکی زۆری بەم کتێبەوە کێشاوە ، ناڵێم کەمو کوڕی نی‌یە .. بەڵام باش ئەوە کە نێرراوە بۆ (رەقابە) ومۆرکراوە ئیتر دەرفەتی گۆڕینی هەندێ دێرو هەندێ ووشە نەماوە ، دەرفەتی لەسەر نووسینی هەندێ بەراوردیش نەماوە ،هەروا ئەو ئارەزووەشی ـ کە دەیەوی من پێشەکی‌ی بۆ بنوسم ـ لە دەس داوە . .

کاکە حەمەمین بۆ ئەوەی پتر باو بدات بە بەرهەمی گۆرانی‌ی سزاری زگماکی‌خۆی ـ هەندێ هەڵبەستی (ئەقی ئولقادر)ی خستۆتە تەرازوی «خەییام» و «شکسپیر»موە ناهەقی ناکەم هۆرامان بەو جۆرەی کە دوور لە شارستانێتی‌و سەرو صەداى جیهانی ، خرێشکەو نوەوە ،بلیمەتانی وەکو سەیدی و «مەولەوی» و (شەفیع) و (میرزا عەولقادری) هەر دەبێ بخرێنە تای تەرازووی خەییام و «شکسپیر»ەوە .

شێوەی نووسینی کاکە حەمەمین شێوەیێکی تایبەتی خۆیەتی و هەرنووسەرە شێوەی خۆی هەیە ،کەس مافی ئەوەی نی‌یە شێوەی خۆی بەسەر یەکێکی ترا بسەپێنێ .

داوا ئەکەم لەدەستەی کوردی کۆڕی زانیاری ، کە بو لە چاپ دانی ئەم بەرهەمەی یاربدەی بدەن ، لەگەڵ ڕێزما بۆ ئێوەی بەڕێز ٧-٧-١٩٨٣ ڕوژبیانی

خوێنەری بەڕێز ! ئەمە هەڵسەنگاندنەکەی منە ،وەک ووتم : کەس هەقی نی‌یە دەسکاریی شێوەی خەڵک بکات ! من چون هەقم داوە بەخۆم کە (ی)ی اضافە و «یی»ە لەووتارەکەی کاک حەمەمیندا دەرچم «کوێر کوێرانە !!» .

بەهیوام خوێنەرانو خوێندەواران زۆر باش ووتارەکەی کاک (حەمەعەلی قەرەداغی) لەگەڵ کتێبەکەی «کاک حەمەمین هورامانی»دا بەراوورد بکەن .. ئیتر دەبێ تکای ئەوەش بکەم کە هەموومان لە (ڕەخنە) باکمان نەبێ ، وکاتێ کەڕەخنە دەگرین توشی دڵەکوتێ و کەفو کوڵ نەبین‌و لە ڕێبازی ئەدەب لانەدەین .

ڕوژبیانی ٤-٢-١٩٨٦

(١) «هۆرامان»وانا جێی بەبکەرەی «هۆرا» .
(٢) ووشەی «قەرەداغ» تورکی نی‌یەو لە «قەرەطاغ»ەوە نەهاتووە کلەکا «پێڕەش»ە بەڵکو «قەرەداخ» یادی «کاردانخ»ەکانە ..

لە پێناوی ڕێنووسێکی یەک گرتوودا

زنجیرەی ڕێنووس

● نوری عەلی ئەمین ●

— بەشی دووەم —

لە زنجیرەی یەکەمی ئەم باسەدا ، لە نیگاری پیتەکانی ئەلفبای کوردی‌و چۆنێتی پێک‌هاتنیسان دواین‌و گوتمان :

« باشترین ئەلفبا بۆ هەر زمانێک ئەو ئەلفبایە ، کە بۆ هەر دەنگێ پیتی سازبەرێت » .

ئەگەر بەپێی ئەم گوتراوە سەرنج بدەینە ئەلفباکەمان ، هەندێ ناتەواوی لێدا بەدی دەکەین ، کە هێشتا وەکو جێی هەڵسەنگاندن‌و لێکۆلینەوەیە .. ناتەواوی‌یەکانیش بە کورتی ئەمانەن :

١ ـ خاڵ لە سەرو لە ژێری پیتەکاندا زۆر بەکاردەهێنرێ ، وەک :
ف ، ق ، ڤ ، ج ، چ ، پ .

٢ ـ نیشانەی (٧) لە سەر ، یان لە ژێر هەندێ پیتدا ـ لەبری پیتی تایبەتی بۆ دەنگەکان ـ بەکاردەهێنرێت ، وەک :
جۆ (ۆ)
خوێ (وێ)
شێر (ێ)
ڕاو (ڕ)
چاڵ (ڵ)

٣ ـ تەقەڵ (ـ) لەسەر هەندێ پیت بەکاردەهێنرێت ، وەک :
گەورە (گـ)
مەرگ (گ)

٤ ـ دوو پیتی هاوچەشن بۆ یەک دەنگ بەکاردەهێنرێ ، وەک
بەڕوو (وو)
نووسین (وو)
یان دوو پیتی جوێ بۆ یەک دەنگ ، وەک :
سوێر (وێ)
سوێر (وێ)

٥ ـ هەندێ دەنگ لە زمانی کوردی‌دا هێشتاوەکو نەتوانراوە وێنەی بۆ ساز بدرێت ، وەک :
— **بۆری بزرۆکە :**
وزە ، ورە ، گوان ، سوا .
— **ژێری بزرۆکە :**
جیا ، سیان ، ڤیان .
— کەسرەی فرە کورت ، وەک :

بردن	BRDIN
مـن	MIN
هاتن	HATIN

٦ ـ یەک پیت بۆ دوو دەنگی جیاواز :
أ ـ پیتی (و) لە وشەدا ، جارێ وەک بزوێن‌و جارێ وەک نەبزوێن بەکاردێ :
— دار ، وەرد ، وەرە (بزوێن)
— کوشت ، کورد ، گوڵ (نەبزوێن)
ب ـ پیتی (ی) لە وشەدا ، دبسان ، جارێ وەک بزوێن‌و جارێ وەک نەبزوێن بەکاردێ :
— ماسی ـ نووسین (بزوێن)
— یار ـ یەبکەر (نەبزوێن)

هەروەها دەتوانین پیتەکانی زمانی کوردی ، واتە ئەو دەنگانەی کە زمانی کوردی پێک‌دەهێنن ، بکرێن بە دوو بەشەوە :

١ ـ پیتە بزوێن
٢ ـ پیتە نەبزوێن

پیتە بزوێنەکانی زمانی کوردی ئەمانەن :
١ ـ پیتە بزوێنی (ا) ، وەک :
تارا ، دارا ، چاو ، ڕاو
٢ ـ پیتە بزوێنی (ە) ، وەک :
پەنجە ، دەوەن ، پوولەکە ، مەچەک
٣ ـ پیتە بزوێنی (و) ، وەک
نوست ، گوڵ ، کوشت ، کوڕ
٤ ـ پیتە بزوێنی (وو) ، وەک :
کووڕ ، چنوور ، سوور ، پوور
٥ ـ پیتە بزوێنی (ۆ) ، وەک :
خۆڵ ، چۆڵ ، چەقۆ ، کۆڕ
٦ ـ پیتە بزوێنی (ێ) ، وەک :
شێر ، لادێ ، هەرمێ ، دێو
٧ ـ پیتە بزوێنی (ی) ، وەک :
تیر ، کانی ، سیر ، ماسی
٨ ـ پیتە بزوێنی (وێ)ی دیفتونگ ، وەک :
کوێرەکە ، خوێ ، گوێ ، گوێز
٩ ـ پیتە بزوێنی (وی) ، وەک :
قوبل ، سوبر ، بوی
١٠ ـ پیتە بزوێنەی بێ‌وێنەکان ، وەک :
— پیاز ، پیاو ، نیاز (ژێری بزرۆکە)
— ورچ ، وریا ، شوان (بۆری بزرۆکە)
— مردن ، خواردن ، ژن (ژێری فرە کورت)

بەڵام پیتە نەبزوێنەکان ، ئەوانەن ، کە پیتە بزوێنەکانیان بەدوادا دێن بۆ پێک‌هێنانی برگە لە وشەدا ، بۆ وێنە :
پیتی (د ، ک ، و) لە وشەی (دەکەوێ)دا ، پیتە نەبزوێن‌و :

— پیتی (ە)ی بزوێن بە دوای پیتی (د)ی نەبزوێن‌دا هاتووەو برگەی (دە)ی لە وشەی (دەکەوێ)دا ، سازداوە .
— پیتی (ە) دیسان بزوێنەو بە دوای پیتی (کـ)ی نەبزوێن دا ، هاتووەو برگەی (کە)ی لە وشەی (دەکەوێ)دا ، سازداوە .
— پیتی (ێ) دیسان بزوێنەو بەدوای پیتی (و)ی نەبزوێن‌دا هاتووەو برگەی (وێ)ی لە وشەی (دەکەوێ)دا ، سازداوە .

(ء ، د ، ب ، پ ، ت ، ح ، خ ، ج ، چ ، ر ، ڕ ، ز ، ژ ، س ، ش ، ع ، غ ، ف ، ڤ ، ك ، گ ، غ ، ڵ ، م ، ن ، و ، ه ، ی ....) .

● **کۆڕی زانیاری‌و ڕاسپێری‌یەکانی :**

کۆڕی زانیاری عیراق ـ دەستەی کورد ، کە لە ڕۆژانی ١٨ ـ ١٩٨٥/١٢/١٩ دا ، کۆبووەوە بۆ چارەسەرکردنی گیروگرفتی ڕێنوسی کوردی ، ئەم بڕیارانەی دەربارەی گیروگرفتی نووسینی هەندێ پیت لە زمانی کوردی‌دا ، دا .. کە ڕۆشنبیرانی کورد لەسەر شێوەی نووسینیان هێشتا ڕێك نەکەوتبوون . پێنەکانیش ئەمانەی خوارەوەن ، لەسەر ئێمەی خوێندەوارو ڕۆشنبیر پێویستە لە پێناوی یەکگرتنی ڕێنووسەکەمان‌دا ، پەیڕەوی بکەن :

١ ـ (ڕ)ی قەڵەو لە هەر شوێنێکی وشەدا هەڵ‌کەوت ، نیشانەی (٧)ی بخرێتە ژێر بۆ جیاکردنەوەی لە (ر)ی لەڕ ، لەبەر ئەوە دەشێت لەمەولا :

بنووسین	نەنووسین
ڕاو	راو ، رراو
ڕۆژ	رۆژ ، رروژ
ڕوون‌کردنەوە	روون‌کردنەوە ، رروون‌کردنەوە
ڕاگرتن	رراگرتن ، راگرتن

هەروەها :
— بەڕوو ، کەڕوو ، بەڕە
— تەڕ ، مەڕ ، شەڕ

٢ ـ بزوێنی (وو)ی درێژ بۆ جیاکردنەوەی لە بزوێنی (و) کورت بە دوو واو‌بنووسرێ (کوڕ) ، بۆبە لەمەولا :

بڕوانە ل ١١

Institut Kurde de Paris

ئەو هوزانا بویە چەپەر

رمضان عیسی

هەر جارەکا رادبون عەجەم
لسەر توخیبی .. پێش هێرشێ
چەپەر بووین ئەم
کوردو عەرەب
لبەر ئالا وەلاتی چەپەرن هەر دەم
هەر جارەکا رادبون دەجال
رادبون مەغول
سەر وەلاتی دادکرتن و
دکرنە چۆل
هەر جارەکا وەکو ترا مللەتەکی
دانینانە ئەو
سەد کولاف .. دجوونە سەرەکی
تازی و سشینی
دکەتە بەر هەر دەرەکی
من هەر دکرنە هوزانو
بەلاف دکرن لهەر دەرەکی
لهەر دەرەکی
لەو مەغولان
هەر دفێتن دیوانێت من
بهاڤێژن ئاڤا دیجلەی
هو ژ بەرەکی
لێ نزانن هوزانێت من
نالیتنین ئەڤ
رویس و خواستین خەلکێ بە
لهەر کیشوەرەکی
داسو مەرن
لسەر ملێ هەر جوتیارو
رێنجبەرەکی
نزانن کو هوزانێت من
لبەرێ سپێدا
لسەر سیڤاندێت کاتلە کونەدا
بقەب تەبا جوان کەوا
هەر دئێنە ئەگێرانو
دئێتە گوتن ... دئێتە گوتن
بلا بزانن
هوزانێت من
وەك نامەیا هەر چاکو پێغەمبەرەکی
لزەمێژدا
لێژووێ وێدا بەلاڤبوین
ل بەربەرەکی .ل بەربەرەکی
لەوا هێشتا
هەتا نیستا
لسەر منارا ئازادیێ
هەرێ بەرزە بانگو کبارا
شاعرەکی
بلشاعرەکی

سرودەکا نیشتمانی بو

عیراقا سەرکەفتی

● مقداد مەردان ●

بلا هەر بێن مادێ چ کەن
ئەم بلنگێت دەستپ چەکن
هەمی لولادێ ل وافەکن
سەر کەفتنا دێ هەر زێدەکن

* * *

چنکو وەلات بوم بەهەشتە
دوژمنێ مە ئەفرو ژکەستە
نێ لناڤ خوینا خو کەفتە
هلێن رابن خوش فرسەتە

* * *

دێ لدور وەلاتێ خو زڤرم
ب شەڤو رۆژا ئەنا ئەم
نێ بو وەلاتی دێ بزڤم
گولەو ناریێچێ دێ هەلگرم

* * *

لناڤ چەپەرا ئەز دێ رینم
لولێ ژ دوژمنی دێ هەلینم
ڤا زوردارا دێ راتەڤینم
ئالا دلێرا دێ چەقینم

* * *

هەمی دزانن ئەم چمێرن
ئەڤێت کاوەیێ خوشمێرن
دێ دووژمنا بدداناو ڤەهێرن
ئەم کوردن نێ کورد بلنگێ نێرن

دمەلوەجانا دوێ دا یا رۆژا رەوشەنبیریا کوردی

لهوزانڤانێت دلهوکێ ژبو وەڵاتی و مللەتی لهوزانا دڤەلهینن

دگەل دەنگێ خابوری و قەبقەبا کەوێت کوردستانێ و دەنگێ شالیل و بلبلان .. دەنگێ هوزانڤانێت دهولو زاخوێ تێکەل بو دگەل چەپلە ریزانو دەستخوشانا خورت و لاوێت زاخو لسەر هولا ئێکەتیا ئافرەتێت زاخو ئەڤان هوزانڤانان ئەڤ هوزانە خواندن .

وەلات

● کامیران رەشید ●

ولاتێ من دەیکا مەزن
کورێ تەمە ئەز لەشکەرم
دژمن چ بکەت ئەز نا زڤرم
هو وەلات و تەماشە بکە
تخیب هەمی بوونە ئاگر
چیا کێتە کوری و بەل
سینگێ دوژمن نفرو کرلی
دژمنێ زال خر کرە دەر
هو وەلات و تەماشە بکە
دەمێ ئارپیجی و دوشک تەقن
نێ پێت رەڤن کوهـ لێت رەبن
نێ بیت رەڤن دێ کیفە چن
ژبەر لیلیا تفەنگا مە خلاس نابن
هو وەلات و تەماشە بکە
ژ زاخوێ هەتا « بصرە »
لەشکەر رینشت چیاو دەشتا
ب گولەو توپو فرۆکا
دژمن کر دەر ژ ناڤ خاکا
هو وەلات و تەماشە بکە
کورێت تەبنە دێ پێش ڤە چین
خودان بیرو ئو باوەرین
چ بهوستا ژێ بستینین
ئالایێ خو لێ چکلینین

سەربازێت جەنگەوەر

هوزانا
عبیداللە حسن
الدوسکی

دەنگێ سەر بازا ل مەیدانێ
هەر دێ چن گەهنە ئەهدانێ
دێ باش ڤەبەن دوژمنێ مە
دێ بەرزەکەن ئەبارێ مە
دێ سەر کەڤیت عیراقا مە
دێ بلند بیت ئالایێ مە
شەری دکەین سال ب سال
رابو نەخە بیرو کال
لەزو بەز کارێ خو کرن
رەختو تفەنگ بووا را کرن
مەیدان ژ خوینێ سور کرن
هەمی چ ها ئاگر هل کرن
دێ دەستێت خو ئێك گرێ دەین
سۆزو پەیمانا بو ئێك دەین
ئەم بەر نادەین عیراقا خو
توبا بەردەین دوژ منێ خو
دێ ئازاد کەین وەلاتێ خو
دێ هەر تە خووین ژناڤا خو
دێ داخەکێ ل ئەڤیا ولادەین
ڤی نیشانی بەرزە ناکەین
دادوژمن زێبر نەکە تن
هەر کەس داخەکێ لێ بدەتن
سەر ئەڤیاوا دێ مینیتن
قەد سەرێ وا رانا بینن
هو خومەینی ما تە چ کر
ئەڤ بەلایە تە ب خو چێکر
تە نە دزانی ئەم چ مێرین
ئەم سەر بازین چەرگ شێرین
بو عیراقی زێرو زیڤین
دێ سەرێ تە لبن پێیا هێرین

گورزێ گران

● عبدالعزیز خیاط ●

پێش بکەڤن ب کەن خەبات
ئەی لەشکەرێ ئەهرەمان
هەمی پێکڤە بکەن گازی
یان سەرکەفتن یان نەمان

* * *

هوین بلنگن بنا ڤو دەنگن
ئەی شێرێت دەشتو زوزان
دوژمنێ خو بهەرشینن
بو خاکی خو بکەن قوربان

* * *

دەست بدەن دارێ تفەنگا
لێ بخورن وەکی شێران
خاکا خو بو ڤی دوژمنی
ژێرە بکەن گورستان

* * *

سەرێت ربا هوین لێ بگرن
لێ بکەن ئاگر باران
لدور بزڤرن ئەی دلێران
لێ ب دەن گورزێ گران

* * *

هوین لێ کارکەن گوللە توپا
ژێ بکوژن بهزاران
بدەنگێ بلند بکەن گازی
هەر بژیتن نیشتمان

عیراقا من

صدیق شرو

وەلاتێ من بیکا خەملین
وەلاتێ من عیراق و ژین
دەریا نوشا دێ شلقینم
سەخمەرانی ئەڤینا تە
چیا تە ڤیا بو تە نینم
دێ لێ گەرێیم ......
هەمی پەیڤێت رەند و دەلال
لسەد ئەزمانێ ئازادیێ
ڤەجەمینم
دا بولە ژی بیکا خەملین
داوەتەکا بێ سەر و بن
بگێرینم
بوشیا مبدباو بابیلونێ
ل دور سەرێ تە ب وەرینم
کورێت کلوهی رابونەڤە
هەبە زەحەك ژ ئەفرو پێڤە
مێژین گەنجا بکەتە دەرمان ؟
عیراڤا من .
ئەڤە ئەمین
بریسی ژ خوزینا مەیە
هەکەر دەنگێ شەری
ل گوهێ مەدا هنگێ
خو بچیکێت . نە شیرڤەکری
ڤیرس و کەنکەنە
ئاراا گەمونی طوبەهـ
مازی و باری .
ڤیشەك و گوللەنە
بزانە خومەینی
عیراقی ئەڤەنە
وەلاتێ من
بیکا گەشین
هەکەر هات و هەلنکفتی
بێ راوەستان
سەرێ من بولە بیت قوربان
دبیسا هەکەر تو ئەساغبوی
نەفی دلی دێ ئینمەدەر
دێ ئەهێترم
دگەل بارێنێ
دا تو روژا سەربەستیێ
ئازا بژی
تو ژێبر نەکەی
ئەوان جافێت دەریا وانێ
پری کل کەی
ئەوان لێڤیت سیسنوکی
ژ خوینا دلێ من سور بکەن
دونێ لەشێ من بکە مومك
رێکا ئاری بێ رون بکەی
پاشی بلا ئەز نەمینم
ببم شەهیدێ ڤێ ئەردی
هنگێ گورێ ئەز دنیڤیدا
دێ لمن بینە وەلاتەکێ
ئازا و سەربەست .

«دایکێ»

● سالم مصطفى ●

ژبەری بێمە سەر دنیایێ
ژبەرێ بێژمە تە تو دایێ
لسەر تە روندك من باراندن
کەتم بسەر نەخوشی و تایێ

* * *

دگەهانە من ئاوازێت تە
دبی گریان و هەوارێت تە
کەسێ نە دگوت کا تە چیبە
ژ چ دەردیە ئێشانا تە

* * *

تە هەر دگوت دەیکا تەمە
ئەز وەلاتم وارێ تەمە
بێن دەریا گەمیا تەمە
ئەشێن لەبکن مژو تەمە

* * *

راست دبێژی شرین دایێ
لەو من دڤیا بێم دنیایێ
دا ئەز بێم تە قورتال بکم
ژبەر سەرمێ و ژبەر بایێ

* * *

یەك کراس دێ بو تە نینم
ب رەنگێ گولا دێ خەملینم
کورێ تەمە بێ دەی نینم
دەیکێ بێ‌ی تە ئەز چو نینم

* * *

تە خەم نەبت ژئەڤرو پێڤە
هەمیا ئەم دێ هێلین برێڤە
گەلەك گولا ئەم دێ چینین
دا هەڤال ژێ بکن خێڤە

* * *

تە لە هەبە تە ئاوازکین
لسەر دەستا بلند راکین
ب شرینی و ب نازداری
ئاڤەك گران بو تە راکین

* * *

تو بو مالا ئاڤاهیێ
لشەف تاریا روناهیێ
خەلکێ دنێ خر دزانن
بوڤی واری دیار بێ

* * *

دەیکێ تەبێ بێ خودانم
لسەرێ تە ئەز بێ سەمیانم
چەند روندکەکێ دبارینی
نالێتن دکەڤت گیانم

* * *

هندی ئەز ساخم و ئەز هەمە
وەك زاروکا لکوشا تەمە
و هەکەر گەها تە ئێشانەك
وەکی شێرا لهانا تەمە

* * *

دەیکێ بر ئێشس و برینێ
تو بێ هێڤینێ ئەڤینێ
دێ تە لسەر چاڤا خودانکم
تەحل نابێ هەر شرینی

Institut Kurde de Paris

نەورۆزی ئەمساڵ

● حسین شێخ وەتمانی ●

ئەوا هاتەوە دیسان نەورۆزمان
بە کەیفو شادی بۆ گەلی کوردمان
یا خوا بەخێر بێ ئەی نەورۆزی کورد
کە کوتکی کاوە کوردی ڕزگار کرد
هەموو نەورۆزێ بڵێسەی ئاگر
یادێکە لە بۆ کوردی خۆڕاگر

بەڵێ ئەم ساڵو هەموو ساڵێ ڕۆژی (٢١)ی ئازار بڵێسەی ئاگری نەورۆز دژ بە تاریکی شەوە زەنگ دەداو روناکی پەخش ئەکا ...

ئەم ئاگرە بیرەوەری‌یە ئەم ڕۆژەمان دێنێتەوە یاد کە چۆن :

هێزی بازووی کاوەی قارەمان
بەزمبری کوتەڵە زوحاکی ڕمان

ئەم زوڵمو ستەمەی چەندەها ساڵ ئەم گەلە ئەیچێشت کاوەی پاڵەوان لەگەڵ زرینگەی کوتکدا مژدەی لابردنی جەورو ستەمی بەخەڵک ڕاگەیاند . ئەختو بەختی زوحاکی خوێن مژی تێکداو لەو دەسەڵاتداری‌یە خوێن مژی‌یەی بێ‌بەش‌کرد .

دوای ئەوەی کە رقو قینی زۆرو کەڵەکە کردووی تەقی‌یەوەو بەرەو ڕوی ستەمی زوحاک بووەوە .

جا بە بۆنەی سەربەستو ئازادبوونی ئەو کاتە مەشخەڵی ئاگر بوو بە نیشانەیان . تاکو ئێستاش هەر بەردەوامەو وەك یادێك بۆ ئەم بۆنە مەزنە ئاگر لە شوێنە بەرزەکان دەکرێتەوە .

نەورۆز جەژنێکی مێژوویی‌یە بۆ گەلی کورد بەتێکرایی نیشانەیەکە بۆ سەربەستیو ئازادی ...

بەڵام ئەگەر بێتو چاوێك بە ژیانی گەلی کوردی ئێراندا بخشێنین ئەبێ تا چ پلەیەك ئازادی بەدی‌بکرێ .

یا ئەگەر بەراورد بکرێ بەسەردەمی زوحاکی دژ بە مرۆڤایەتی ئەبێ تا چ ڕادەیەك جیاوازی تیا بەدی‌بکرێ .

ڕۆژ نیە سەدەها ڕۆڵەی ئەم گەلە پەلی سێدارە لەناویان نەباو و کونجی زینـدان دایان نەرزێنێو چەندەها ئافرەتو منداڵو پیر بەبێ بەدی‌کردنی هیچ تاوانێك زینـدەچاڵ نەکرێنو ئاوارەو دەربەدەریش باسی لێوەناکرێ . چەندین منداڵی ساواش لە بێشکەدا ئەسوتێنو جگە لەوانەی بێ کەس ماونەتەوەو کەس نیە پارووە نانەکیان بداتێ ئەوان هەر لە ژماردن نایەن .

جا کەوابێ ئەی گەلی کوردی قارەمانی ئێران با هەر یەکێك لە ئێوە کاوە یەك بێو هێزی یەکێتیش با کوتەکتان بێ دە ئێوەش خۆتان یەك خەنو نەورۆزی سەدەی بیستەم بهێننەکایەوە ..

ئەی کوردی ئێران وا سەدەی بیستە
کوانێ کاوەتان بۆ لەشتان ستە
کوانێ کوتەکتان بۆ سەری زوحاك
هەتا ڕزگارکەن گەلو ئاوو خاك
تاکو نەورۆزیش نوێ ببێتەوە
ناوی زوحاکتان بۆ بسڕێتەوە

نەورۆزو عەشق و بەڵێن

مانگی ئازارو ڕۆژەکانی

هەموو مانگێك لە مانگە کانی ساڵ بیرەوەری‌و یادکردنەوەی تێدایە هەرمانگەو بەجۆرێك بەڵام هیچ مانگێك ناگاتە مانگی ئازار تەئەوەندە بۆنەو یادو بیرەوەری تێدابێت .

بۆ زیاتر روون کردنەوەی ئەم بۆچوونەم ئەم کۆمەڵە بۆنەو یادانەی مانگی ئازار ئەخەمە ڕوو کە لە چەند سەرچاوەیەکی جۆراو جۆرەوە دەستم کەوتووە .

+ ١ی ئازار ڕۆژی مامۆستا
١ی ئازار ڕۆژی خۆماڵی کردنی نەوت لە عیراق .
+ ٣ی ئازار گۆڤاری (ڕۆژا نوێ) لە بیروت ساڵی ١٩٤٣ بڵاو بووەوە .

-٣ی ئازاری ساڵی ١٩٥٩ شێخ (سلام)ی شاعیر کۆچی دوایی کرد .
+ ٤ی ئازار ڕۆژی ئافرەتانی عیراقو دامەزراندنی یەکێتی گشتی ئافرەتانی عیراق .

- ٤ی ئازار بۆمبارانی شاری سلێمانی لەلایەن ئینگلیزەوە ساڵی ١٩٢٣ .

+ ٦ی ئازار ڕۆژی دەرچوونی (قانون اصلاح النظام القانونی) ساڵی ١٩٧٧ .

+ ٨ی ئازار ڕۆژی ئافرەتانی جیهان .
+ ٩ی ئازار ڕۆژی ڕۆشنبیری کوردی — یادی سەرداننەکەی سەرۆکی فەرماندە صدام حسین بۆ لێکۆڵینەوەی کارنامەی دەزگای ڕۆشنبیری و بڵاوکردنەوەی کوردی ساڵی ١٩٨٣ .

+ ٩ی ئازار ڕۆژی تەندروستی دەموددانی عەرەب
+ ١١ی ئازار دەرچوونی بەیاننامەی ١١ی ئازار ساڵی ١٩٧٠ .
- ١١ی ئازار دەرچوونی بڕیاری ئۆتۆنۆمی ناوچەی کوردستان ساڵی ١٩٧٤ .
+ ١٥ی ئازار بڵاوبوونەوەی گۆڤاری هەوار لە شام ساڵی ١٩٣٢ .
+ ٢١ی ئازار جەژنی نەورۆز .

- ٢١ی ئازار سەرەتای دەستپێکردنی ساڵی کوردی
+ ٢٢ی ئازار دامەزراندنی (الجامعە العربیە) ساڵی ١٩٤٥ .
+ ٢٣ی ئازار پاکستان لە ساڵی ١٩٤٦دا سەربەخۆیی وەرگرت .

+ ٢٤ی ئازار ڕۆبرت کوخ میکرۆبی سیلی لە ساڵی ١٨٨٢دا دۆزیەوە .
+ ٢٥ی ئازار ڕۆژنامەی (ڕێیا تازە) لە ساڵی ١٩٣٠ لە بەریتان بڵاوبوویەوە .
+ ٢٧ی ئازار ڕۆژی شانۆی جیهانی .

+ ٣٠ی ئازار گۆڤاری نزار لە ساڵی ١٩٤٨ لەبەغدا بڵاوبوویەوە .
+ ٣٠ی ئازار قازی محەمەدو هەڤاڵەکانی لە ساڵی ١٩٤٧دا لە سێدارە دران .

هێرش محەمەد ئەمین

ئەڤرۆکەیە ڕۆژا مێرا

بریندار مزوری

هەر ژ شەڤا (٩-١٠) لهەیڤا بوری .. هێزێت زۆرداریێت ئێرانی بسوێ هێرشێ رابون ئەوا ساڵەکا رەیمێ نار بوو دژ و خو بەرهەڤدکر .. و ناف لێ دان و گەف دێرن بەلێ هاتن بدەستێت خو گۆرێ خو کوولا ،بپێت خو هاتن خو ئێخستنە تەپکا مرنێ .. ئەڤە ژ وێ رۆژێ وەرە هێزێت زۆرداریێت ئێرانی بێ بلەکەسێ شکەستێ ئەنینە بەر دوربێت عیراقیا ژ هەمی لایەڤە ..

هزسا خو ئێختە تەپکا مرن و ئەمانێ و قەبرێدنێ . ل قاما ئەبلەقا حەفتێ ... لەشکەرێ عیراقی زێرەڤانێت نوخیبێ رۆژهەلاتێ وەلاتێ عەرەبی بدلەکێ پر ئیمان و ئیان . بزەند و بازێت پیلای دوربێت ویران کرنێ ددەبینە زۆردارا و سەرکەتنێ بلەست خوڤە دئینن .. بەلێ .. بێ هێرشا دکەنە سەر زۆردارا ژ عەرد و ئەسمان و دەریایێ ئاگرێ غەزەبا عیراقی بەردەدەنە سەر سەرێ زۆرداریا نەوێت ل ناڤا شط العرب دەرباز بوین و بسەر ئاخا عیراقیڤە هاتین .. لوێ هیڤی بێ بوون کو دێ ئاخا عیراقی ستینن ..

بەلێ شەرەکێ دژوارە چو بێ‌ئەڤێت ... بەلێ دیماهیکا ئاشکرایەو یا دیارە ...... هێزێت دوژمنی هەرێ لەنگ و لاواز دبن و ئەنگەرێنەڤە و کەلەك زیانێت ڤێ‌کەتین .. ئو ژلایەکێ دیڤە هێزێت مە یێت قارەمان هەرێ بەرەف ئارمانجێت خو دچن .. هەمی هێرشێت دوژمنی شکاندن . ئو رێك نەدایێ بێهنا خو هەلکێشن ژبەر وان دوربێت هێزێت مە یێت جەکنی عەسکەری هەلێنێ .. بکرە ژ فرۆکێت شەرکەرو یێت کو بهزارەها تەنێت باروودێ هەر رۆژ بەردەدەنە سەر سەرێ دوژمنی و ژیك ئەرا و بەراڤکرنە ئەو هێرشێت برینە سەر بنکەهێت لەشکەرێ دوژمنی وەرێکا پشتێ لێ بری ...و ئەهێلای هاریکاری بۆ بهێن .. ئەڤەو ژ لایەکێ دیڤە دوربێت وێران‌کرنێ دەبنابنە بنکەهێت دوژمنی لناڤ ئاخا ئێرانی ..

دیار بۆ کو رژێما ئێرانێ ئەڤە ساڵەك بوو خو بەرهەڤدکر و حازردکرو رەشەکێت خو دەجەسلاندن ..

ئو گەلەك هیڤی بۆ خو دەبنابون دڤی شەریدا ... بەلێ پشتی دیتی هێزێت وان هاتینە ناسێ‌کرن و تەنگاف‌کرن ئو زانی کو دیماهیکا وان وێران‌کرنە .... نێجا هەمی خەون و هیڤی‌یێت وان بۆنە هەلم و ئەمانو کەتنە د تەپکا عیراقی‌یادا ئەو نەشێن ژێ تەبکێ خو رزگاربکەن .. ئەخاسمە پشتی ئەڤ فرقێت ئێرانی هاتینە وێران‌کرن ..

لبەروکێت شەڕیدا ... ئێجا پشتی ئەڤێ شکەستنێ حاکمێت ئێرانی ئەچار بوون ئێجا رابوون بو خو سەحکر دەڤەرەکا دی .. دائەو هێزێت عیراقی بێ مژویل بکەن ئو بەرێ مللەتێت خو بدەنە جەهنما شەرێ ... ئێجا ژبەر ئەڤێ چەندێ رابوون هێرشەك برە سەر هێزێت ئەیلەفا ئێکێ ... بەلێ وان دیتو زانی کا ئەنجامێ وێ هێرشا وان چ بۆو چ لێ هات کو مە هەمی گوهێت جیایێت کوردستانێ ژوان پاقژ کرنو بەلا بزانن هەمی بێ‌کولانێت وان ژ قەستانە .. سەرکەتن هەر بۆ عیراقیێت قارەمانە .

جارێکی تریش ڕژێمی ئێران تووشی ڕوخان دەبێ

- سیروان خۆشناو -

سەرەکی تێکۆشەر صدام حسین «خوابپارێزێ» ئەم هەر بە تەنها لە بنیاتنانی سوپای عیراقی دلێر سەرکەوتووە بەڵکو لە دەستنیشان‌کردنی ئینسانی عەسکەری نوێش دەورێکی باڵا دەبینێ .. لەگەڵ ئەوەشدا ئەو عەسکەریەکی کلاسیکی نی‌یە ، بەڵکو سەرکردەی شۆرشێکی راستەقینەیەلەسەر ئاستی فەردیو کۆمەڵی‌دا .. توانی وەلاسەرکردەیەکی عەسکەری ئەو لایە جوگرافیایی‌یە دەستنیشان بکات بە پێنلوی خزمەتگوزاری بازاری سەربازیو وەدەست هێنانی سەرکەوتنێکی مێژوویی بەسەر شوێنەکانی هێزە چەکدارەکانی دوژمن ..

هەر بەم هەستو بیرە سەرکەوتوانەیە ، بە تەواوی هەموو خەونەکانی ڕژێمی ئێرانی لەناوچوو گیانی سەرکەوتن ڕوو بە ڕووی ئێمە بۆتەوە ..

دەکەینەوە کە ئەمن زۆر دوورن ئەو نیمتیازو دەسکەوتە چەپەڵانەی کە دەیانەوێ بەدەستی بێنن لەسەر

حیسابی عیراقو بیروباوەڕەکەی .. هەموو ڕێ‌ڕوانینێك ئەوە نیشان دەدا کە ئێران بە هەموو شێوەیەك هەوڵ‌ئەدا بۆ داگیرکردنی خاکی پیرۆزمان .. بەڵام هەیهو..

بەربەرچ دانەوەی سەربازی‌یانەی عیراقی بەربەرچدانەوەیەکی زۆر بە هێزو توانساو دەستو مەجەکی

عیراقی دیارە .. ئەوەتا ڕۆژ لە دوای ڕۆژ جەنگاوەرە ئازاکانمان بەرەو لوتکەی دوژمن هەنگاو دەهاوێژێو زەرەرو زیانێکی ئەوتۆیان لێ دەدا کە هەتا ملون لە بیری ناکەن .

ڕەسەنایەتی سوپای نەبەزمان گەورەترین دەوری ئازایەتی بۆ دروست‌کردین .. ئەوەتا سوپای ڕژێمی ئێرانی

کۆنەپەرست بەتەواوی کەساس‌وڕدراوە . دەبێ تووشی کارەساتێکبن بە دەستی سوپای دلێرمان کە هەر بیکێڕدرێتەوە ..

ئا ئەمەیە ئەنجامی دروێنەی سوپای نەبەزمان لە دروێنەکردنی لاشەی دوژمنانمان .. بەباوەڕەوە دەجەنگن ،چونکە بەرگری لە نیشتمانو کەرامەی خاك دەکەن ..

ئەو سەرکەوتنە پیرۆزانەی کە سوپای نەبەزی عیراقی هەر لە ساڵی (١٩٨٢)ەوە لە شەرەکانی ڕۆژهەڵاتی بصرەو الشیبو الطیبو ڕۆژهەڵاتی دجلە وەدەستی هێناوە بەڵگەیەکی نموونەیی بۆ توانای عیراق بۆ بەربەرچ دانەوەی دوژمنکارانەی ڕژێمی ئێرانی لە هەموو شوێنێکدا .

سەرەکی تێکۆشەر لە وواڵاریکی‌دا کە بە بۆنەی شەشی کانون جەژنی سوپای عیراقی مەزن ئاگاداری نارودەستەی ڕژێمی ئێرانی کردەوو وتی :

دەهەروەك لە ڕابردووشدا پێتمان وتو ئەمڕۆش دووبارە پێیان دەڵێینەوەو دووبارەی

● بۆ کوردستانی ئێران ●

نەورۆزی ئیمساڵ

● عبدالواحد ادریس شریف ●

ئاگری نەورۆزی ئیمساڵ
گڕ دراوە لە
پۆستاڵ ، لە گیانی ئەرتەش
لە دوو چاوی مۆنی سیخوڕ ، لە کڵاو ڕەش
لە هەنگاوی
کەسانی زۆڵ
لە خۆ خۆری نێو چیاو دۆڵ
لە خەیاڵی ڕاوچی خەندەی
منداڵانی چەوساوەی کورد
لە پەپۆی نێو کەلاوەی گوند !
لە داگیر کەر ..
لە زمانی بەدفەڕو نۆکەر

ئاگری نەورۆزی ئیمساڵ
جۆش دراوە بە
خوێنی هەژارو زەحمەت کێش
بە تێسقانی ڕەشو ڕووتان
بە لێبڕاوی
دەروون پڕ ئێش
بەداستانی گەورەو ئەبەرد
بەسەنگەری ئاو دارو بەرد
بەگیان بازی
لە خۆبردن
بە بڕوای قایمی سەرکەوتن
تا ئەو ڕۆژەی ڕزگار دەبین
لە دەست زوحاکی سەردەم
تا شاد ئەبین
بە نەورۆزی سەدەی بیستەم
قەد نە کوردێ
کاوە ، نەکاوەش بێ چەکوش
دەبێ هەردەم ..

Institut Kurde de Paris

سروودی سەرکەوتن

بۆ نەورۆز دەڵێین

کمال امین سعید

ئەمساڵیش هەروەك هەموو ساڵێ ، گەلی کوردمان بەشاییو هەڵپەڕکێو گۆرانی پێشوازی جەژنی کۆنی کورد نەورۆزی خۆشەویست ئەکات.. دارو درەختو دەشتو کێو بەرگی سەوز لەبەر ئەکات .. بولبولی خۆشخوان گۆرانی بۆ نەورۆز ئەڵێت ..

ئەزدیهاکی چەرخی بیستەم گەرەکی بوو خاكو کێوی کوردستانی خۆشەویستمان لەکەدار بکات ، نیازی بوو ئۆتۆنۆمیو دەسکەوتی مەزنی شۆڕش بۆ گەلی کورد سەرەوژێر بکات .. نیازی بوو خاکی زێڕینی کوردستان لەدەریای خوێناویا نوم کات .

وا دیارە فێڵبازی نوم نازانێ کوردستان لانەی شێرانە گەلی کورد .. نەوەی کاوە لەگەڵ رۆڵەکانی سەعدو تەعقاع خاوەن شارستانێتیو مێژووی هاوبەش دەست لەناو دەست وەکوو برا شمشێرێکن لەرووی دوژمن .. ئەو دەبەنگانە نازانن عیراقیەکان عاشقی خاکن لەپێناو سەربەرزیو شکۆمەندیا خوێنی خۆیان بەخت ئەکەن .. گەلی عیراق قەت نابەزێ هەردەم بەسەرکەوتن فێرە .. گەلی عیراق لەتەنگانەدا هەموویان سەربازی وەفادارن چەك لەسەر شان وەکوو شێرن لەمەیدانا .. ئەمساڵە نەورۆز زۆر دڵخۆشە نەوەی کاوە بەهاوکاری براکانی خاکی زێڕینی لەچنگ ئەژدیهاك پاراست لەچیا سەرکەشەکانا سەری دوژمنی پان کردەوە بەڵێنی بۆ نەورۆز تازە کردەوە خاکی وولات لەزاخۆوە هەتاکوو فاو وەك گلێنەی چاوی بپارێزێت لەگەڵ برای وەك گیانێ بێت لەدوو جەستە بەرابەرێتی قارەمانی لێکۆشەر صدام حسین لەپێناو سەربەرزیو سەربەستی خۆی بەخت کات سڵاو لەگەڵو سوپای قارەمان ، پیرۆزبایی لە گەلی عیراق لەرابەری گەلەکمان لەمانگی ئاداری سەرکەوتنا لەجەژنی نەورۆزی ئەمرا با هەموومان بڕ بەدەنگ ئەم سرووده بۆ نەورۆز بڵێین :

بەخێر بێتەوە بەخێر بێتەوە
بەخێرو خۆشیو هاتەوە
ئێمەی کورد نەوەی کاوە
لەگەڵ نەوەی سەعدی ئازا
بەرابەرێتی خۆشەویستی گەلی عیراق
صدامی کوردو عەرەب
لەپێناو پاراستنی نیشتمان
لەپێناو پاراستنی ئۆتۆنۆمی لەکوردستان
وەکوو شێرین لە مەیدانا
دڵنیابە دوژمن قەت زەفەرمان پێ نابات
گەلی عیراق بەیەکێتیو یەك دەنگیان
وەکوو هەڵدرێن سەربەرزن .

وەڵات

حسین قاسم

دەما رۆژێما ئێرانا دوژمن خۆ ئامادەکری کو هێرشەکێ بینیتە سەر ئەردێ کوردستانێ .. بیرو هزرەك رەش و کرێت دەمەژیێ وی بێ گەنی دابو .. هزر دکر کو هەکەر هات دێ سەربەست هێت.. وکەس نینە بەرسینگا وان بگریت و ئاخا عیراقی بسێ خوەی و بێ خودانە .. بێ لەشکەرە .. بێ خوشمێرو بێ بەرۆژانە .. هزر دکر کو مللەتێ مە بکارێت وان بێتت چەپەل نە مزوبلە لفاو .. وپاش هزر دکر کو کوردێت دەمەرا چوارنە دێ بکسولەو نێرگزو ئیلیا پێشوازیا وان کەت .. رێکێ بۆ وان فەرەژێرێت .. دا بسەربەسێ ئەردێ عیراقی داگیرکەن .. هزر نەکرن کو مللەتێ مە ئێرا بەرەڤانیا وەڵاتێ خو هەمو دێ خوینا خو لسەر ئەردێ خو رێژنو ناهێلن دوژمن ئاخا وان بهەرمینن .. نەزانین کوردێت قارەمان دەستەکو دلەکێ ل حوکمەتا شورەشێو مل ل ملێ لەشکەرێ خو دێ لبەر سینگێ دوژمنێ راوەستنو دێ بەرەڤانیێ ژ وەڵاتێ خو بێ هێزا کەن .. نو دێ بکوللا وبەرکێت نویا پێشوازیا وان کەن .. دیسا وەسا دەما بیرو هزرێت خو یێت رەشو کرێت بجە ئینابن وقەستا دەڤەرا کوردستانی کری ..

هێبەتیێ سەرێ وان گرت وەختێ وەکی وان هزرکری وەسا چێنەبۆی .. هند دیتبن یێت دکوپرها ئاگری دا د سۆژن .. بەرێخودانێ نهالو دۆلو گر چیایێت دەڤەرێ تژی خۆشمێرو زەلامو قارەمانێت عیراقی بۆن ..ژ ترسادا کەفرو کاشێت چیایێ کوردستانێ لوان بونە مروڤ .. ئێدی نەزانین دێ چ کەن .. دێ چەوا خو ژ ڤێ نەلەمێ .... ژنی ئاگری .. ژنێ ئاسنی نکێ قورتال کەن .. کەلە بەر سەلاکەرێتا مرنێ .. کورێت عیراقی ژ کوردو عەرەبو هەمی کێمانێت دیفە دەست پێ کرنو ئاگر لسەر پشتا وان هەڵکرن . . دربێت مەزن دانانێ ..تاکو توخیبێ وان ئینانێ .. نو وەك وان کرن ئێدی

برەڤا خورا نەگەهشتنو ئاڤ ئاگرێ عیراقیادا سوتن و بەربێت وان هاتنە کوشتن ..ودۆلو نهال ژ کەلەخێت وان تژی بون .. یێت مایین ژی هندەك رەڤینو ..یێت دی خو دانە دەست عیراقیا وژ مرنێ قورتال بونو ئەردێ عیراقی ژ دوژمنێ زوردار رزگار کرن و ئالایێت سەرکەفتنێ لسەرێ چیایێت جوانە بەرزو بلند کرنو .. خەونو بیرو هزرێت خومەنیێت چەپەل بناڤێدا بەردانو پوچ کرن . .

سوریا..

لە گۆمی خیانەتکاری دا دەخنکێت

هیوا طه

ئەگەر بێتو بەمێژووی رابردووی رژێمی سوریا دابچینەوە ، بەئاشکرا ئەوراستیە ساغ ئەبێتەوە ،کە سوریا ، خۆی لە هەمووڵایەنێکی رەوشت بەرزی رووت کردۆتەوە ، ئەمەشوانەبێ تەنیا ئێمە ، بەڵکو گەلی سوریا پێش هەمووکەسێك هەست بەم راستیە دەکات ، کاتێك رژێمی سوریابەئاشکرا دیارە ناتوانێت دەوری خۆی بگێڕێ ...

یەکێك لەولایەنە رووڕەشیانەی کە ناسنامەی رژێمی سوریای بەتەواوی دەرخست ، ئەو پشتگیری کردنو ئافەرین کردنەی بۆ رژێمی رەگەزپەرستی ئێران کاتێك دەبەویست ، دەست درێژی بکاتە سەر خاکی عیراق ...

ئەم هەڵوێستە بێ رەووشتیەش هەر تەنیا لە (پیاوێکی !) وەك حافظ اسدو ئەزانی دەوەشێتەوە کە بەجۆرە لەلاك ئێران دەیانەوێست کاروانی پێشکەوتووی عیراقی بەتوانا بگەڕێننەوە دواوە ...

ئێران زۆر بەئاشکرا رای دەگەیەنێ کە مەبەستی داگیر کردنی عیراقو لێدانی شۆڕشی پێشکەوتوو خوازە کە ئەم عیراقەی خستە قۆناغی گەشەسەندن ... ئەگەر سوریای سەرەبەرامبەر بەمە دڵشادبێو بکاتە ئەو رادەیەی دەستی دوژمن بگرێ بۆ داگیرکردنی عیراق دەبێ چ شتێك لەوە بەڵگەدار تربێ کە سوریای بەناو عەرەب ، بەراستەقینە دژی عەرەبەو ، دژی مرۆڤی عیراقو دژی رەووشتو مرۆڤایەتیە ...

ئەگەر ئەمە بەدرێژی رۆژانی جەنگی عیراقو ئێران دەرکەوێ ، ئەوە لەداستانی «فاو» بەزەقتر دەرئەکەوێ ، چونکە هەر لە رۆژانی یەکەمی جەنگی فاو بەکەم کەس کە پشتگیری ئێرانی کرد رژێمی سوریابو ، کە لەدەمی لێپرسراوانی سوریاو هزبەکانی راگەیاندن ئاشکراکرا ، سوریا ئامادەیە بۆ هەموو یارمەتیەکی ئێران ، هەتا لەرووی سەربازیەوە ..

تۆ بڵێی لەمە زیاتر پێویستمان بەبەڵگەبێ کە سوریا ئاوانباری کێشەی عەرەبە ،

رۆژ بەرۆژ پەیوەندی ئێران ـ سوریا ـ ئەزانی زیاتر توندو تۆڵتر دەبێ ..... چونکە هەر سێکیان یەك رووی خیانەتکاری ئیمپریالیزمن ... بۆیە لەگەڵ هەموو ئەو هزبانەدان کە ببێتە مایەی لێدانی عەرەب . بەڵام هەموو ئەوانەو هەموو خەونە رزیوەکانی سوریا ... بەرامبەر بەداگیرکردنی عیراق .. پووکابەوە ،چونکە عیراق لەوە گەورەترە کە بەئاسانی بخرێتە گەرووی ئێرانەوە ، ئەمەش لەبەرەکانی کوشتاردا رەنگی دایەوە کاتێك جەنگاوەری عیراق بەسەرکردایەتی رابەری مەزن صدام حسین تۆڵەی گیانی سەرکەوتن بەدرێژایی شەش ساڵی جەنگ بپارێزێ ..

خەیاڵیان خاوە بتوانن دەست بۆ ئەم وولاتە بەرن. چونکە عیراق ئەمڕۆ هێزە بەرزە کورتە باڵاکانی ئێرانو سوریا دەستیان ناگاتێ ..

هاوکاری گەلی عیراق و

کوردە چەوساوەکانی ئێران

ڕزگار عزیز فقی یوسف

بەیانی بوو پێش خۆر هەڵات
دیتم لەبرێ نەفریو ئەهات
لەبرم ناسی گەلێك مات بوو
باڵ بەخوێنی مەهاباد بوو
بۆ نازانی لافاوی خوێن
کوردی بردون بێ سەرو شوێن
هەزار کوربەی سیساوا
لە لانکەدا رەمی کراوا
سوپای خومەینی بێ دینە
لە کوردستانمان بەقینە
هەزار کۆربەی ساوا
لە لانکەدا رەمی کراوا
هەزار خومەینی وەلی بێ
با ئەمریکاش لەگەڵ بێ
ڕیشی لە توراوی وەردەدەبن
منداڵی کوردی تێرمردەدەبن
رازی نەبوو بەم هەموو.

رۆژی ئەوجار بوو بەسەر.
دەك دارەشێی خومەینی
رۆژی لە بۆ مەندەلی
لەویش هەر نەیتوانی
لێر ئاو بخوا لە کانی
گەراوە بۆ گرد مەندیل
چەند پاسداری لێبوون دیل
حەسارۆست هاواری کرد
خومەینی بە درشتو ورد
ئەوجار هاتە سیبدەکان
ویران بکات کوردستان
بەڵام هیچ نەی ئەزانی
پاڵەوانی عیراقی
راویان ئەنێن لێرانە
هەتا سنوری خانە

جبار جانگیر

نەورۆز

نەوروز روناهیا جیهانێ
ل هەمی وارێت کوردستانێ
تو نارمانجا مە هەمیانێ
گوری تە دکم فێ زیانێ

* * *

تە ژ بیر ناکم هندی هەمە
خەباتگێرێ ئاخا خومە
جەکێ من هەردەم تەڵەمە
ئەز روناهیا رێکا تەمە

* * *

سەرێ چیایێت مە بەفرینن
گەلەك ئەما هون دێ بینن
دوژمنی دێ رالەڤینن
باخچێ گولا دێ خەملینین

* * *

وەڵاتێ مە نیرۆ بڵند
خورتا د دەستدا تفەنگە
دوژمن زبەر وان بێ رەنگە
هەمی رەخا مە لێ جەنگە

هەمیشە بەرەو سەرکەوتن

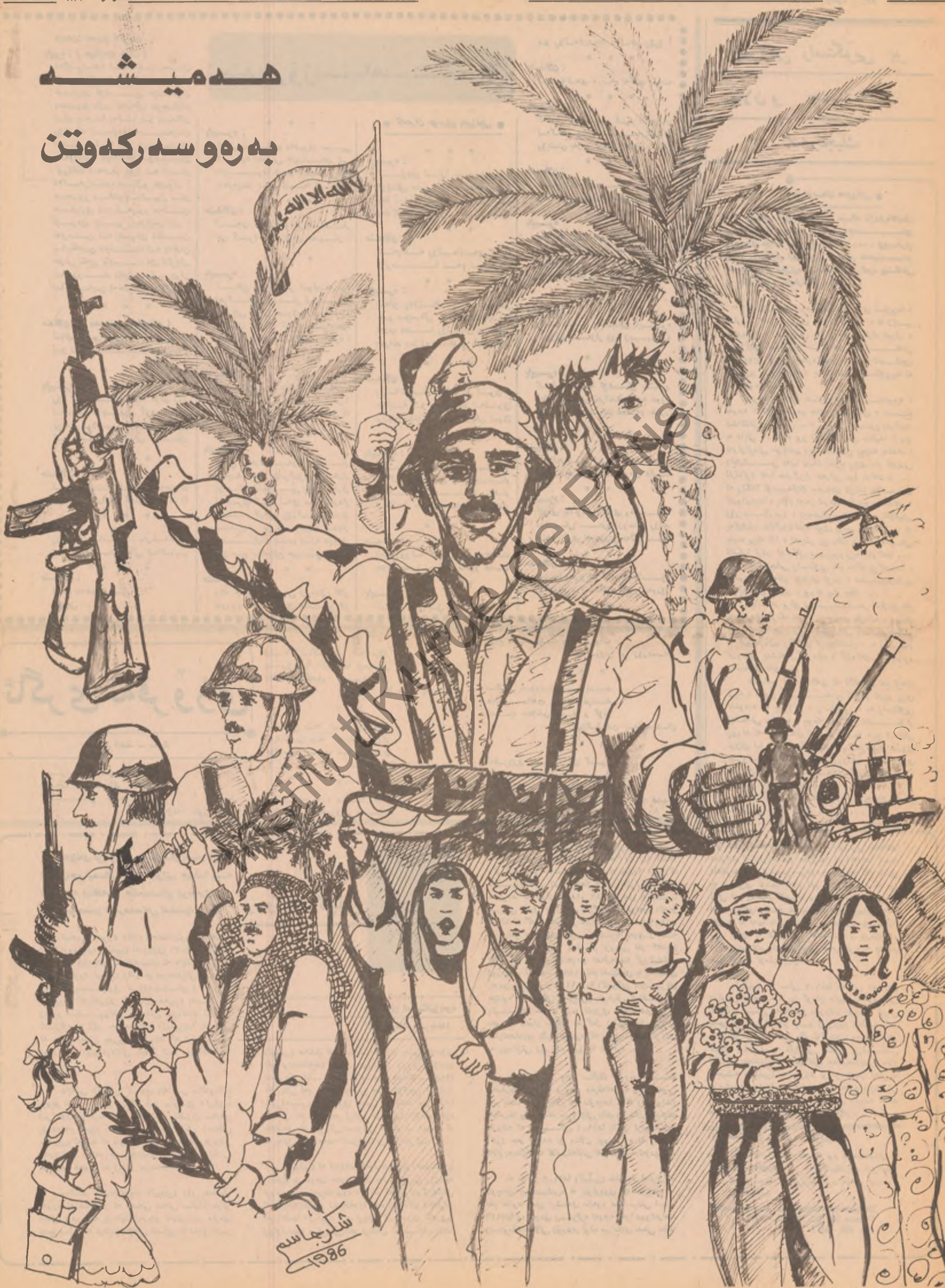

Institut Kurde de Paris

نەورۆزنامە

● کامەران حوسێن بەرزنجی ●

دیمەن: دەوری ئاگردان

بابیرە : (حیکایەت خوان)

دەگێرنەوە لە دێر زەمان
کاوەیەك دەبێ لە کوردستان
خاوەن کۆشێ خێزان
بەهێزی بازوو عەرەقی نێوچاوان
نان پەیدا دەکا بۆ منداڵان
رۆژێك کاوەی بەستەزمان
کۆشش دەکا بۆ هەندەران
هەواڵێك دێت وەك تۆفان
کورێکت لەناو چوو بە ئاسان
دەگەڕێتەوە ماڵو خێزان !
هەموو ماتو مەلول مان
هاواری لە هەموو هەڵسان
ئێوەی نێو پەژارەو ژان !
نەترسن لە خەمەی دلتان
با بکەین دەست لە یەکدان
خۆش بکەین بلێسەی ئاگردان
با دروست بکەین شمشێران
تا بکەین تەختیان وێران

× × ×

منداڵان : (دەستەی گوێگرەکان)
ئەی بابیرە چی کرد رۆژگار
بۆ زوحاکی زۆردار

* * *

بابیرە :
رۆژ لە دوای رۆژ
لەناو دەچوون لاوی قۆز
بێ مراز دەبوون کچانی بەسۆز
کز دەبوون دایکانی دلسۆز

* * *

منداڵان :
ئەی باشە کاوەی بەجەرگ
چی کرد بەرامبەر هێزی مەرگ !؟

* * *

بابیرە :
رۆلەکانم ... بەرخەکانم
ئەم گوزەشتەیە دلی تەکانم

* * *

منداڵان :
غەم دەخۆی تۆ !؟
بۆچی .... بۆ

* * *

بابیرە :
کاتێ دەباری بەفری سپی
کاوە دەیبینی دنیای کپی
دەیوت تۆ ئەی رەبی
بەزەییت بۆ ئێمە هەبێ

* * *

منداڵان :
ئەی دوای بەفرانبار
چی کرد کاوەی غەمبار !

* * *

بابیرە :
کاتێ بەفر توایەوە
دەرگای بەهار کرایەوە
خوێنی لاوان جولایەوە
لێوی گوڵان گەشایەوە
نائومێدی لە دلان روایەوە !

* * *

منداڵان :
بۆ چەکۆشی هەموو ئاسنگەر !
لە گەڵ کاوەی رابەر !
لە ناوی نەبرد دەردی سەر !؟

* * *

بابیرە :
کاتێ دەرکەوت بەهار
پەیدا بوو نێرگزو لالەزار
زوحاکی نەخۆشی بێ قەرار
ئەمری کرد ئەی سەردار
بێنە لاوانی رۆژگار
لە پێش من بیانکوژن بەدار
مێشکیان بدەن بە دوومار
بۆ من نەمێنێ هیچ ئازار

* * *

منداڵان :
واتە هەموو مەبەستی زوحاکی گلاو
ئەوەبووە هەربکوژێ هەموو لاو

* * *

بابیرە :
کاوەی ئازا بێ هۆش بوو
لاوێکی مابوو زۆر بەجۆش بوو
وەك باوکی بەخرۆش بوو
وەك لاوان پەرۆش بوو

* * *

منداڵان :
کەواتە رۆلەکەی کاوە
دەترسا لەم ناوە !

* * *

بابیرە :
بەڵێ رۆژێك سەردار
چو بۆماڵی کاوەی زامدار
دەری هێنا رۆلەی هەژار
بردی بۆ زوحاك بێ قەرار

* * *

منداڵان :
رۆلەکەیان برد بۆ کوێ !
خوایە بۆ زوحاك نەلوێ
برژێنێ مێشکی لاوێکی نوێ

* * *

بابیرە :
دایکەی جەرگ سوتاو
بەگریان دلی قرچاو
هاتە لای کاوە بەتاو
لەگەڵ خۆی هێنا ئەوژمو لافاو

* * *

منداڵان :
دەی زووکە کاوەی سەرمەست
خۆش بکە ، بجولێنە هەموو هەست

* * *

بابیرە :
کاوە ووتی بۆ دەگریت بۆ !
بۆ رۆلەکەت دەکەی رۆرۆ !

* * *

منداڵان :
نە نەکەی ، نە نەکەی بگریت

* * *

بابیرە :
کاوە خۆشی کرد ئاگردان
لەگەڵ چینی سەرگەردان
رۆیشتن بەرەو کۆشکی خوێن بەردان

* * *

منداڵان :
کەواتە ئێستا زوحاك
وەك جاران نابێ بێ باك

* * *

بابیرە :
زوحاك ووتی چییە لەم ناوە
زووکەن لابەن ئەم ئاژاوە
بەلام بەردەستان توانایان نەماوە !
چونکە هێزی هەژاران وەستاوە

* * *

منداڵان :
راست دەکەی بابیرە
مرۆڤی هەژار زۆر ژیرە

* * *

بابیرە :
کاوە هالە کۆتکی سور
وەك شێر نەڕاندی لە دوور
ئێستا مێشکت دەکەم خاپور

* * *

منداڵان :
ئافەرین کاوەی زانا
ئافەرین کاوەی دانا

* * *

بابیرە :
کاوەی چەکوشی خۆی وەشاند
مێشکی سەری زوحاکی رژاند
ئینجا ئاگری نەورۆزی هەلگیرساند

* * *

منداڵان :
یاخوا هەربژیت کاوەی دلسۆز
بۆ ئێمەی دروستکرد جەژنی نەورۆز

چیروکی راستگویی بو منالان و چەند سەرنجیك

● عوسمان هەورامی ●

جیهانی فراوانو بەرینی منالە نازدارەکانمان پرە لە بواری بێ‌مەرزو پر لە بیروهەستو رووداوی جوانو سەرنج راکێشەر .... نووسەری وریاو راستگۆی لێهاتوویش ئەتوانێ هەمیشەو هەردەم وەکو دیارییەکی دانسقەو بێ‌گەرد پێشکەش بە جگەرگۆشە نازدارەکانی بکات ...

لە رۆژنامەی – هاوکاری – ی ئازیزدا ، ژمارە – ٨١٩ – رۆژی ١٩/١٢/١٩٨٥ ، لە ژێر سەرباسی « راستگۆیی »دا ، کاك « ئازاد شوان » چیرۆکێکی سەنگینو خنجیلانەی پێشکەش کردووە بە کوربە نازدارەکانمان ، کە ئامانجی تایبەتیو سەرەکیشی ، چەسپاندنی راستگۆیی‌یە لە هەناوی منالاندا ...

لێرەدا ، ئەوی شیاوی یادخستنەوەیە ، ئەوەیە ، کە بەدەگمەن هەیە پەیمانەکەی « شێخ عبدالقادری گەیلانی – د . خ » نەبیستبێ بەرانبەر بە دایکی .. ئەوە بوو لەسەردەمی منالیدا ، بۆ تەواوکردنی خوێندن ویستی بچێتە بەغداد ، دایکیشی تەنیا بەیەك مەرج رێی داو گەردنی ئازادکرد کە « هەرگیزاو هەرگیز درۆ نەکات » ... لە رێگادا کۆمەلێك جەردەی درندە پەلاماری کاروانیاندا ، بەلام لەبەر ئەوەی « شێخ عبدالقادر » زۆر منال بوو ، بایەخیان پێنەدا ... کاتێکیش یەکێکیان بەگالتەیەکەوە لێی پرسی « بچکۆل ، تۆ چیت پێیە !؟ » ئەویش بێ یەکو دوو لیرەکانی ئاشکرا کردن کە دایکی دووربوونی‌یە کەواکەیدا ...

لە ئەنجامی راستگۆیی ئەم منالە بێ‌گەردەدا ، هەموو جەردەکان تۆبەیان کردو ، دەستبەرداری خراپەکاری بوونو ، بوونە پیاو چاك ...

جا ئەگەر برای نووسەر ئاماژەی ئەم بەسەرهاتە گرنگە لە یاد نەچووەی بکردایە ، یان هەر هەمان چیرۆکی بە شێوازێکی ئاسانو نزیکتر بە جیهانە ئالو والاکەی کوربەکانمان ، بە راستو دروستی پێشکەش بکردایە ، کارەکەی گونجاوترو راستگۆتر نەبوو ...

دلنیاشم ئەو مندالەی کە ئاگاداری ئەم لایەنە نی‌یە ، ئەمڕۆ یاسبەینێ ئاگادار ئەبێو پێی ناخۆشە کە چیرۆکی « راستگۆیی » بە راستگۆیی پێشکەش نەکراوە ، چونکە زۆر زۆر ئاشکراو روونە کە ئەندیشەی ئەم چیرۆکە هیچ لایەنێکی نوێی تیا نی‌یە ، بەلکو لە بنەرەتدا بۆ خۆی چیرۆکەو بەسەرهاتێکی رووداوە ، وەك رۆژی رووناکیش دیارە بە هەندێ گۆڕینی دیارەوە ، دووبارە نووسراوەتەوە .

هیوادارم ئەم برایەمان بابەتی نوێ پێشکەش بە جیهانی منالان بکاتو سوپاس ...

ئاگری نەڤرۆزێ

صدیق احمد – دهوك

بڕا هلکن ئاگرا
تەڤ شەمالکو فەنەرا
گەشبکن لهەمی دەرا
نەڤرۆز چەژنە لکوردستان

× × ×

ڤینا ئاگرێ نەڤرۆز
پیرۆ لاوا تەڤ پیرۆز
ئاسنگەری کرە دۆز
بژین مللەت پەرستان

× × ×

شڤانێ مە لبەر پەزی
رەزڤانێ مە لناڤ وەرزی
جۆتیارێ مە ب لەز بەزی
ئاگر هلکرن هەستان

× × ×

ئەڤ دەمە ، دەما وەلات
ئاگرێ نەڤرۆز هەلات
ئەم تەڤدە پێت و شەوات
دێ سۆژین بۆ زۆردەستان

× × ×

دەنگێ خۆرتا پڕ بلند
هەرشاندن تەڤ دڕند
دەست هەلاندن لشار و گوند
پژاکاندن بەندیخان

× × ×

نەڤرۆزێ بێهن د دن گول
ژێرە شەیدا نە بلبل
ئاوازا د خوینن ژ دل
نەڤرۆز دەنگ دایە لجیهان

× × ×

رووداوی کیپلین

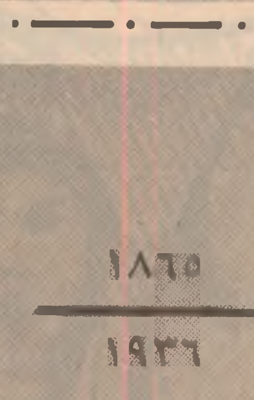

روودیارد کیپلین

وەرگێڕی لە ئینگلیزیەوە

انور قرەداغی – بەغدا

بەبۆنەی تێپەڕبوونی پەنجا ساڵ بەسەر مردنی (کیپڵین)ەوە ئیمساڵ لە زۆر شوێنی جیهاندا بە تایبەتی لە ئینگلتەرەو هندستان بیرەوەری تازە ئەکەنەوەو هەندێ لەبەرهەمەکانی ئەخەنەوە بەرچاو .

شاعیرو چیرۆك وتەرو پەخشان‌نووسی بەناوبانگ (روودیارد کیپلین) لە رۆژی ٣٠–١٢–١٨٦٥دا لە شاری (بۆمبەی) لە هندستان لە دایك‌بووە باوکی (جۆن لوکوود کیپلین) زاناو هونەرمەندێکی ناسراوو لێپرسراوی مۆزەخانەی (لاهور(٢) بووەو کاریگەرێکی گەورەی هەبووە بەسەر ژیانو ئیشوکارو بەرهەمی کوڕەکەیاو ئەمە ئاشکرایە لە زۆر بەرهەمەکانی (کیپلین)دا بەتایبەتی لە یەکەم بەشی چیرۆکی (کیم)دا کە تیایا باسی ژوورەکەی کۆبونەوەکانی باوکی لە مۆزەخانەکەدا کردووە .

دایکی (کیپلین) ناوی (ئەلس ماکدونالد) بووەو دوو خوشکی ، واتە دوو پووری «کیپلین» ژنی دوو هونەرمەندی وێنەکێشی ئینگلیزی سەدەی نۆزدەهەم ئەبنو سێهەم پووریشی دایکی (ستانلی بالدوین) ئەبێت کە لەوەدوا بوو بە سەرەك وەزیرانی (بەریتانیا) ، ئەم خزمایەتیانەی (کیپلین) رۆلێکی گرنگیان هەبووە لە ژیانو بەرهەمەکانیا .

وەکو دەرئەکەویت (کیپلین) زۆر بەختیار نەبووە لە منالیداو لە تەمەنی شەش سالیدا باوکو دایکی بردوویانە بۆ (ئینگلتەرە)و لەوێ بۆ ماوەی پێنج سال لە قوتابخانەیەکی ناسایی دا دایان ناوەو (کیپلین) هەندێ لەو ناخۆشیانەی لە بەشی ناوخۆی ئەو قوتابخانەیەدا چەشتوویەتی روونی‌کردۆتەوە لەچیرۆکی (با...ع با...ع مەرە رەشەکە – ١٨٨٨) ، لە پاش ئەم قوتابخانەیەش چۆتە کۆلیجی (یونایتد سیرڤەسس) لە شاری (دیڤن) لە چەند چیرۆکیکیا باسی ئەم کۆلیجەو ژیانی خۆی تیایا تۆمارکردوە بەتایبەتی لە چیرۆکی (ستولکی ئەندکو – ١٨٨٩) کە بە یەکێ لە بەرهەمە ناسراوەکانی دا ئەنرێت .

(کیپلین) لە ١٨٨٢دا گەڕاوەتەوە بۆ (هندستان) و لەوێ بۆ ماوەی حەوت ساڵ بەنیشی رۆژنامە نووسینەوە خەریك بووە ، لەبەر ئەوەی باوکو دایکی لە خێزانە (ئەنگلو ئندیەنە(٢) رادە بەرزەکان دائەنران لەو کاتەدا (کیپلین) بۆی لواوە کە زۆر بگەرێ و لێبکۆلیتەوە و تێبینی لەو ژیانەی ئەوسایان بکات ئەنجا زۆر لە گۆڤارو رۆژنامەکانی پڕکرد بوو لە پەخشانو سکێچ لەو ماوەیەدا وە لە ١٨٨٦ (گۆرانیە بەش بەشەکان) و لە ١٨٨٨ (چیرۆکە ئاساییەکانی لای گردەکان)ی بلاوکردۆتەوە ، هەروەها لە نێوان ١٨٨٧و ١٨٨٩دا چل پەنجا چیرۆکی کورتی بە شەش بەرگ بلاوکردۆتەوە ، لەبەر ئەمانە کە گەڕاوەتەوە بۆ «ئینگلتەرە» لە ١٨٨٩دا ناووبانگی زۆر پێش خۆی گەیشتۆتە ئەوی و بە یەکی لە زیرەکترین پەخشان نووسی ئەو کاتەیان داناوە وە بە بلاوکردنەوەی (هەلبەستە گۆرانیەکانی ژوورەکەی قشلە – ١٨٩٢) ئەم ناسینەی بە یەکجاری بەرەی سەندوە و لە ١٨٩٢دا (کارولاین بالێستیر)ی هێناوە کە کچێکی ئەمریکی‌و خوشکی «ولکوت بالیستیر»ی خاوەن پارەو ئامێری چاپەمەندی بووە ، هەر لە هەمان سالدا لە گەل (ولکوت)دا چیرۆکی (نەولەهکە)ی بلاوکردۆتەوە کە بەپێی رەخنەگرەکان بە رومانێکی زۆر پلە بەرز دا ئەنراوە .

«کیپلین» بۆ چەند سالێك چووەو لە (ئەمریکا) ژیاوە ، و وەکو دەرئەکەویت ژیانی ئەوێی زۆر بەدل نەبووە بەلام لەو ماوەیەدا کە لە (ڤیرمونت) ئەمریکا بووە چەند چیرۆکێکی داناوە و «کیم» یەکێکە لە وانە کە لە سالی ١٩٠١دا بلاوی کردۆتەوە ، (کیم) هەر چەندە بۆ منالان نووسراوە لە راستیا بەلام بەیەکێك لە کلاسیکەکانی ئەم سەدەیە ئەژمێرێت.

لە سالی ١٩٠٢دا (کیپلین) خانویەك ئەکری لە ناوچەی «سەسیکس» لە خوارووی (لەندەن)ەوە و ئەم خانوە بەجێ نیشتەی مایەوە هەتا مردنی لە ١٩٣٦دا وە ئەوەی بیسترابوە ئەوەیە کەوا دووجار ویستویانە خەلاتی (ئوردەر ئوف میرت)ی بدەنی بەلام ئەو نەی ویستوە (هەر چەندە بە بەرزترین خەلاتدا دەنرێت لە بەریتانیادا) هەروەها لە ١٨٩٢دا کە «ئەلفرید لورد تێنیسن» مردوە ویستویانە ئەم دابنێن بە شاعیری کۆشك بەلام ئەم نەی ویستوە کە چی یەکی لەو رەخنەو گلەییانەی لێی ئەگیرێت بەتایبەتی لەو ماوەیەی راستەوخۆ پاش شەری جیهانی یەکەم ئەوەیە کە تەنها باسی ئازایەتی سەربازی (بەریتانیا)ی کردوە لە شەرەکانی (هندستان و بۆرما)دا و زۆر باری باشی ئیمپریالیزمی «بەریتانی» لە هەندی چیرۆکەکانیا تۆمار کردوە .

(کیپلین) لە سالی ١٩٠٧دا خەلاتی (نوبل)ی دراوەتی بۆئەدەب ، بێ گومان «کیپلین» کۆمەلیکی گەورەی شیعرو پەخشانو چیرۆکو چیرۆکە کورتی بەجێ هیشتوە کە تاکو ئێستا زوو زوو هەلسەنگاندنو رەخنەی تازەیان لەسەر بلاو ئەکرێتەوە وە سەرەرای ئەوەی شاعیری بە ناوبانگی ئینگلیز (تی ئیس ئیلیەت) هەندی لە شیعرەکانی هەلسەنگاندوە بەلام هەمیشە (کیپلین) بە چیرۆك نووس تومار ئەکرێت لە مێژووی ویژەدا نەك بە شاعیر وە یەکەم چیرۆکیش کە راستەوخۆ ئەخرێتە بیر چیرۆکی «کیم»ە کە لە هەموو بەرهەمەکانی دیکەی بە ناوبانگترە .

(١) ئەم باسە لەم کتیبە وەرگیراوە :

(٢) ئەو کاتە باکستان بەشیك بوو لە هندستان . Anglo - Indian بە زەلامیك یان خیزانیك ئەوتریت کە خوێنی ئینگلیزو هندی تیا تیکەلاو بیت .

Encylopaedia Britannica - Macropaeedia, Volume 10, 15th Edition - 1978 (pp. 485 - 487)

Institut Kurde de Paris

وەرزشو لاوان

عێراق لە کاسی جیهان دا

بێ گومان چوونی تیپی هەڵبژاردەی عیراق بۆ تۆپی پێ بۆ یاری کردن لەخولی کۆتایی پاڵەوانێتی کاسی جیهانی سیانزەهەم لە لەمەکسیک ڕێك دەخرێت ،

هەروا ئاسان نەبوو ،بەڵکو پاش هەوڵ وتەقەلایەکی بێ ووچان بوو لەلایەن یاریزان و لێپرسراوانی تیپی عیراق بۆ بڕینی ڕێگای سەرکەوتن بۆ مەکسیك ، کە توانیان هەردوو قۆناغی پالاوتنی کاسی جیهان ببرن ...... قۆناغی یەکەمی پالاوتنە کە لەم وولاتانە پێك هاتبوو (عیراق ولوبنان ونوردنو قەتەر) عیراق توانی سەرکەوێ بەسەر هەموو تیپەکاندا و بچێ بۆ قۆناغی دووەم کە کە وتە بەرامبەر تیپی سوریا ،لەیاری چوونیدا بۆ سوریا لەڕۆژی هەینی ١٥–١١–١٩٨٥ (هەردوو تیپی سوریا وعیراق بەرامبەر دەرچوون بەبێ گۆل) ،بەڵام لەیاری هاتنەوەیدا تیپی عیراق سەرکەوتنێکی مەزنی وەدەست هێنا پاش سەرکەوتنی بەسەر سوریادا بەسێ گۆل بەرامبەر بەیەك گۆل (لەڕۆژی هەینی ٢٩–١١–١٩٨٥ لە وولاتی – ووریە) بەم سەرکەوتنە عیراق چوو بۆ خولی کۆتایی کاسی جیهانی لەمەکسیک (کە بۆ یەکەمجارە لەمێژووی تۆپدا عیراق بەشداری تیادا دەکات) ..

لەخولی کۆتایی کاسی جیهانی (٢٤) وولات بەشداریان کرد ئەم وولاتانەش کراون بەشەش کۆمەل ، تیپی عیراق کەوتە کۆمەلی دووەم کە لەم وولاتانە پێك هاتووە (عیراق ومەکسیك وبەلجیکا وبۆرگوای) یاریەکانی عیراق بەم جۆرەی خوارەوە دەبێ:–

١ – (عیراقو بۆرگوای) لە ٤–٦–١٩٨٦ لەیاریگای «تۆلۆکا» کە جێگەی «٢٢٦١٢» تەماشاکەری تیا ئەبێتەوە و ١١٠٠«کم لەمەکسیکۆی پایتەختەوە دووره یاری دەکەن ..

٢ – (عیراقو بەلجیکا) لە ٨–٦–١٩٨٦ دیسانەوە لەیاریگای (تۆلۆکا) یاری دەکەن ...

٣ – (عیراقو مەکسیك) لە ١١–٦–١٩٨٦ لەیاریگای «ئەزتیکە»ی سەرەکی لەمەکسیکۆی پایتەخت کەجێگای (١٠٥٧٤٠) تەماشاکەری ئەبێتەوە یاری دەکەن ..

یاریەکانی عیراق هەمووی لەکات ژمێری نۆیشەو بەکاتی بەغدا دەست پێ دەکات ..

ئامادەکردنی
عبدالستار جەباری

له پێناوی – پاشماوه

بنووسەو	مەنووسە
پووش	پوش ، پۆش
کووڕ	کوڕ ، کۆڕ
پوور	پور ، پۆر
نووسین	نوسین ، نۆسین
بەڕوو	بەڕو ، بەڕۆ
خەسوو	خەسو ، خەسۆ

٣ – پێویستە بە دانانی پیت بۆ نیمچە بزوێنی (ی) فرە کورت (کسرە مختلسە) ناکات ، ئەو وشانەی واهەڵدەکەون (ی) بزوێنیان ناوێ (کوڕ) بۆیە لەمەولا :

بنووسەو	مەنووسە
پیاز	پییاز ، پیاز
پیاو	پییاو ، پیاو
نیاز	نییاز ، نیاز

هەروەها :

بنووسەو	مەنووسە
بایز	بایێز
پایز	پایێز
گەبنت	گەبێشت
ڕۆیشت	ڕۆییشت

٤ – پێویست بە دانانی پیت بۆ نیمچە بزوێنی (و)ی فرە کورت (ضمە مختلسە) ناکات ، ئەو وشانەی بەو ڕەنگە هەڵدەکەون (و)ی بزوێنیان ناوی (کوڕ) ، لەبەر ئەوە لەمەولا :

بنووسەو	مەنووسە
خوا	خووا – خۆا
چوار	چووار – چۆار
شوان	شووان – شۆان
گوارە	گووارە – گۆارە
ڕوا	ڕووا – ڕۆا –
کوا	**کووا – کۆا**
پوا	پووا – پۆا

هەروەها :

بنووسەو	مەنووسە
وشە	ووشە
وڕ	ووڕ
کاوڕ	کاووڕ
هەور	هەوور
وزە	ووزە
کاول	کاوول

٥ – (وێ) دیفتۆنگ بە یەك (و) نەبزوێنو یەك (ێ) کراوە بنووسرێت ، (کوڕ) بۆیە لەمەولا :

بنووسەو	مەنووسە
نوێژ	نۆژ
گوێز	گۆز
گوێ	گۆ
نوێژ	نۆژ
ئەسکوێ	ئەسکۆ

ئەوەی سەرنج ڕادەکێشێ ئەوەیە ، کە شێوەی (وێ) لە هەندێ وشەدا پیتە بزوێنەو لە هەندێ وشەدا بڕگەیە ، بۆ وێنە ، نیگاری (وێ) لە وشەی (ئەسکوێ)دا ، پیتە بزوێنە . بەڵام نیگاری (وێ) لە وشەی (دەخەوێ) ، بڕگەیەو لە دوو پیت ، پیتی (و)ی نەبزوێنو پیتی (ێ) بزوێن پێکهاتووە .

ئەوجا ئەگەر ببزایەو بۆ شێوە بزوێنەکەی پیتێکی تایبەتی سازبدرایە ، ئەو ئالۆزیە لە جیا نەکردنەوەیاندا ، ڕووی نەدەدا ، لەبەر بە ناچاری دەبێت بە سەلیقەو شارەزایی لەیەکتر جیابکرێنەوە ، وەك :

(وێ) دیفتۆنگ	(وێ)ی بڕگە
کوێر (وێ)	ناوێرم (وێ)
خوێن (وێ)	دەنوێ (وێ)
سوێر (وێ)	دەلوێ (وێ)

٦ – (و)ی بزوێن و (و)ی نەبزوێن بە شێوە جیانەکرێنەوە ، (کوڕ) ، وەك :

(و)ی بزوێن	(و)ی نەبزوێن
کورد (و)	وەرد (و)
کول (و)	کێو (و)
گوڵ (و)	وازی (و)
کوڕ (و)	سێو (و)
کوشت (و)	هەتاو (و)

٧ – دیفتۆنگی (وی) هەروەك خۆی ، بە (و)ێكو بە (ی)ێکی تیژ بنووسرێت (کوڕ)، وەك :

لویرەکە	(وی)
هویر	(وی)
بوی	(وی)
قویل	(وی)
سویر	(وی)
موی	(وی)

٨ – (د) کاڕ لە وشەدا هەر بە شێوەی (د) بنووسرێت (کوڕ) ، لەبەر ئەوە لەمەولا :

بنووسەو	مەنووسە
بەغدا	بەغا
دامێ	یامی
چاندن	چانن
لێدا	لیا
لەئەنجامدا	لەئەنجاما
لەوێدا	لەوێیا – لەوێیا
بەسەریدا	بەسەریا
دەستبداتە	دەستباتە
هەڵکەندن	هەڵکەنن

٩ – (ی) بزوێنو (ی) نەبزوێن لەیەك جوێ نەکرێنەوە (کوڕ) ، وەك :

نەبزوێن	بزوێن
یار	میر
یەیژە	تیر
یەك	کانی
مەی	بەری
پەیمان	شیلان
بەیان	لرۆزی

١٠ – پیتی دووباد (مشدد) بە دووبارەکردنەوەی پیتەکە بنووسرێت (کوڕ) ، وەك :
(کەللە ، زللە ، مەککە ، شەممە ، ماددە)

■ ماوەتی ■

وتەی هاوکاری – پاشماوه

ڕژێمی ئێراندا بەکاری دەهێنن هیچ ئەنجامێکی ئیمو زیاتر لە خۆبایی و سووربوون لەسەر جەنگو ڕێبازی دوژمنایەتیو خراپەکاری بۆ ئەو ڕژێمە زیاد دەکا ئەو ڕێبازە ترسناکەی کە نەك هەر هەڕەشە لە ئاشتیو ئاسایشی ناوچەکە دەکا بەڵکو مەترسیی بۆ ئاشتیو ئاسایشی دەوڵەتانیش پەیدا دەکا .

ئێمە جارێکیتر بەو پەڕی ئاشکراییەوە دووپاتی دەکەینەوە کە لەسەر لەناوبردنی ئەو هێزە داگیرکەرە ئێرانیانە سوورین کە ئێستا لەسەر خاکمانن و بۆ ئەم مەبەستە هەرچی توانایەکی جەنگیمان هەیە بەکاری دەهێنین و زمانی هەموو جادوگەرە بێ شەرمەکان دەبڕینو نیشانیان ئەدەین کە ئەوان زۆر لەوە بێ تواناترن کە دەست بۆ بلندیی عیراقو سەربەرزیی عیراقیەکان بهێننو پەندێکیان دەدەینێ کە هەتا هەتایە بیریان نەچێتەوە .

« هاوکاری »

هێرشێکی – پاشماوه

بوون بە خواردەمەنی بۆ قەلو داڵو دڕندەکان کە لەسەر گۆڕەپانەکاندا بەجێ مابوون .

لێرەدا وایپێویستە بگەڕێینەوە بۆ وتە بەنرخو بەرزەکەی سەرەك پێشەوا هەڤال تێکۆشەر صدام حسین کە ئاراستەی دایكو باوكو ژنو خوشکی ئەو تاوانبارانە ، کە فەرموێتی « ئەبێ سەری منداڵەکەی بە جۆرە ڕەنگێکی تایبەتی ڕەنگ بکات بۆ ئەوەی کە بتوانن پاش کوشتنو مردنیان بیانناسنەوە لەسەر گۆڕەپانەکانی جەنگدا .

بەڵێ ... تێكو پێکدانی ئەو ئەفسانە کۆنەی پێنجەمین سوپا لە جیهاندا لە ژێر لێدانی هێزەکانی سوپای چەکداری عیراقدا نموونەو نیشانەی پڕ هێزی عیراق دەنوێنێ ، بەسەرکردایەتی سەرکردەی دلێرمان ، سەرەك پێشەوا هەڤال تێکۆشەر صدام حسین . ئەم سەرکردە بەجەرگو چاونەترساوە کە لەگەڵ سەربازەکانیدا لەناو سەنگەرەکاندا ئامادە بووە ، بێگومان ئەو شێوە ئامادەبوونەی سەرەك پێشەوا و ئامۆژگاریە بە نرخەکانی لە چۆنیەتی دانانی نەخشەو پلانی جەنگینو جەنگ دژی ڕژێمی تاوانباران ، بەتایبەت لە نەبلەقی حەوتو سێدا هێزی چەکی ئاسمانیو دەریایی گەورەترین هۆیەکی کاریگەر بووە بۆ سەرکەوتن وەدی هێنان بەسەر دوژمندا بە کورتترین کات .

بۆ پێشەوە بەرەو بۆ سەرکەوتن تۆمار کردن ئەی قارەمانانی دووهەم قادسیە .. لە قادسیەی صدامدا ..

بۆ پێشەوە ئەی مەردە عیراقیەکان بۆ پتر سەرکوتاندنی دوژمن ..

هێزە – پاشماوه

دەربارەی جەنگی دەستدرێژیش ڕافنجادی وتی لە ئەنجامی ئەو دەستوەشاندنە توندەی کە هێزەکانی عیراق لە هێزەکانی ئێرانیان وەشاندوە . هێزەکانی خومەینی زیانێکی گەلێ کوشندەیان لێ کەوتوە .

کوشتنی – پاشماوه

جەنگ لە تیپی حەوتە ، احمد راومرد لێپرسراوی کاروباری بەڕێوەبەری پاسەوانی خومەینی ، محسن بولندبان لێپرسراوی کاروباری پزیشکیی تیپی حەفدە ، مەلا غلام رضا یەکێکە لە مەلاکانی خومەینی ، جگە لەمە ڕادیۆی ئێرانی دوژمن دوێنێ دانی بەمەدا نا کە محمد علی مومن بەڕێوەبەری ئێستگەو تەلەفزیۆنی ئەحوازو عبدالرضا احمدیان لێپرسراوی دایەرەیەکی پاسەوانانی خومەینی لە شاری محمرە هەردووکیان لە ئەنجامی کرداری هێزە چەکدارەکانماندا کوژراون .

کۆڕی – پاشماوه

حوسێنی جێنشین کۆڕەکەی بە وتەیەك کردەوەو وتی پشتگیری کردنی ئوردون بۆ عیراق پابەندبوونە بە پەیمانی زانکۆی عەرەبو لەبەر ئەمە ئوردون ئامادەیە یارمەتی پێشکەش هەر دەوڵەتێکی عەرەبی بکا کە دەستی بۆ درێژ دەکرێ .

ئێرانو – پاشماوه

«ئیسرائیل» داخوازیی ئێران جێبەجێ دەکا کە لەم دواییەدا دەستیکردوە بە گەڕان بە دوای بازاڕی تازەدا بۆ کڕینی نەوتەکەی بە نرخێکی هەرزان .

له میهرەجانی – پاشماوه

دەربارەی میهرەجانی شیعر بەڕێز صلاح شوان ئەڵێ :

دەربارەی میهرەجانی شیعری هیچ شێواز یا شاعیر یا قەسیدەیەکی دیارم نەبینی لەو باوەڕەدام کە ئەو میهرەجانە شیعریە هەموی لەو بابەتەیە ، چەندایەتیەکی کائیەو نەك جۆرێکی کاریگەرو دیار .

هەر چۆنێك بێت ئەم بۆنانە هەلە بۆ بەشداربوانو ئاڵوگۆڕکردنی بیروڕاو چاوپێکەوتن ، کە ئەبێتە هۆی ئەنجامدانی شتی تازەو نوێ ئێمەی ئەدیبانی کورد بەش بە حاڵی خۆیان لەو چالاکیانەی کە دکتۆر نافع عقراوی پەنجەی بۆ درێژ کرد بەشداریمان تیادا کرد .

لە کۆتاییدا چیرۆکنووس غفور صالح عبدالله وتی :

بەشداریکردنمان لە کۆنگرەیەکی وادا شوێنێکی دیاری هەبوو .

چاومان بە نوسەرانی عەرەب کەوتو باسی لایەنەکانی کۆنو نوێی ئەدەبی کوردیمان بۆ کردن .

هەروەها توانیمان چەند بەرهەمێکی ئەدەبی کوردی لە شیعرو چیرۆكو کەلەپوور بخەینە پێش چاویان بەهۆی ئەو ژمارە تایبەتیە گۆڤاری نووسەری کورد کە بە زمانی عەرەبی بوو هیوادارم ئەو جۆرە چاو بەیەككەوتنانە لەگەڵ برا عەرەبەکانمان دووبارە بێتەوە بۆ ئەوەی ووشەی کوردیو دەنگی ئەدەبی هاوچەرخمان پێیان بگەیێنین .

بەرەی – پاشماوه

ئەنجا بەیاننامەکە وتی ئەم دوو ڕژێمە بە ئاشکرا لەگەڵ ڕژێمی ئێرانا وەستاونو هەموو جۆرە یارمەتیەکی دەدەن بە چەكو جبەخانەو لەوەبش زیاتر ڕژێمی ئەسەد لوولە ئەوتەکانی ئەوتی عیراقی بڕیو قەزافیش جۆرەها ساروخی دا بە ڕژێمی ئێران بۆ ئەوەی ڕۆڵەکانی عیراقی پێ بکوژێ لە هەمان ئەو کاتەدا کە زایۆنی خوێنی چەك دەدا بە ئێران .

بەیاننامەکە گەیشتە ئەو ئەنجامەی کە ئەم هاوکاریە سێقۆڵیە لە هاوسوێندایەتی قووڵترەو مەترسیەکە بە ئاشکرا ئاراستەی تەوارەی نەتەوەی عەرەب کراوە بۆ ئێستاو بۆ پاشەڕۆژی .

پاش ئەمە بەیاننامەکە ڕووی‌کردە گەلی عەرەبو وتی ئەسەدو قەزافی دەیانەوێ بنیاتو شێوازت تێکدەنو لە تواناتانا هەیە دەنگی نارەزایی خۆتانیان پێ بگەیەنو دژی هەڵوێستە خەیانەتبارەکانیان بجووڵێنەوە .

هەروەها بەیاننامەکە وتی گەلی عەرەبی سووریا کە ئێستا حافظ ئەسەد دەمکوتی کردووە ئەو هەڵوێستە پیاوانەیەی لەبیرناچێتەوە کە عیراقو سوپای عیراق هەیانبوو لە شەڕی ١٩٧٣داو چۆن وڵاتیان لە مەترسیی زایۆنیەکان پاراست .

لە کۆتاییدا بەیاننامەکە وتی ئەوەی ئەئەوە پێویستیەتی بەیمانێك نیە بۆ بەرگری لە خاکی عەرەب چونکە بەرگری وا بەیمانێکی ئەوێ کە لە قوولایی دەروونی گەلی عەرەبەوە هەڵقوڵابێ هەرچەندە لەوەیش دەچێ کە پێویست بەوە هەبێ کە بەیمانێکی شەرافەتمەندی لە ئارادا بێو ئێمە پێویستمان بە بەیمانێکی وا هەیە کە پەیمانە نووسراوەکانی نەتەوە بپارێزێو ڕووبەڕووی ئەوانە بوەستێ کە لە ڕێگای ڕەوتی ئەتەوەو کاربەدەستو ڕژێمە دڵسۆزەکانا وەستاونو ئۆسپێ لە ڕێیانا .

گۆڕستانێکی – پاشماوه

عیراقیەکان ڕۆژ لە دووای ڕۆژ ... لەسەرکەوتنێکەوە بۆ سەرکەوتنێکیتر .. پتەوتر دەبن ، یەکگرتر دەبن ،نزیك بوونەوەیان لەسەرکردایەتی زیاتر دەبێت چونکە کەس نیە لەژێر ئاسمانی ئەو وولاتەدا بژیو گیانی خۆی لاگران بێت بۆ قوربانی دان لە پێناو خاكو وولاتو شەرەفی گەلەکەی ..

ئەوانەی وا چۆتە مێشکیان کە ڕۆژێ لەڕۆژان عیراق ماندوو دەبێت ، بسان لاواز دەبێتو دەکەوێتە بەکەیفی دوژمنەکانی دەبێت ، ئەمڕۆ بەچاوی خۆیان دەبینن چۆن عیراق سنووری وولاتی خۆی بەلاشەی دوژمنەکانی دەنەخشێنێ ... دەبینن کە عیراق چ وانەیەکی قوربانی‌دان فێری دونیا دەکا . ئەم هەواڵانە ... بۆ داوێنپیسەکان ، بە ئەژاد عەرەبەکان ، هەواڵێکن فێری ئەوەیان دەکات قوربانی دان، لە هەموو شتێك گەورەترە .

فێری ئەوەیان دەکات کە چەند ئەوەندی دڵبە دوژمن خۆش کەن کە ڕۆژێ لە ڕۆژان پشتی براکانیان بشکێنن ... بێجگە لە شەرمەزاری بۆ خۆیانو ئەتەوەکەیان بەولاوە هیچ ئاکامێکی تری نیە ، چونکە ئەوەی وەفای بۆ برای خۆی نەبێ بۆ بیانەشی نابێ .

Institut Kurde de Paris

چاوپێکەوتنێک

بەڕێز بەڕێوەبەری گشتی

دەزگای ڕۆشنبیری و بڵاوکردنەوەی کوردی

لە چاوپێکەوتنێکدا

لەگەڵ قوتابیانی بەشی کوردی زانکۆی سەلاحەدین

سەعات دەی سەر لە بەیانی ڕۆژی ٢٤-٢-١٩٨٦ وەفدێک لە قوتابیانی بەشی کوردی کۆلیجی ئاداب لە زانکۆی سەلاحەدین سەریان لە دەزگای ڕۆشنبیری و بڵاوکردنەوەی کوردی داو لە سەردانەکەیاندا چاویان بە بەڕێز مصلح جەلالی بەڕێوەبەری گشتی دەزگاکە کەوت.

بەڕێز بەڕێوەبەری گشتی بەخێرهاتنێکی گەرمی لێکردن و ولی دەزگاکەمان بۆ پێشوازی کردنی هەموو ئەدەب دۆست و ڕۆشنبیرێکی کورد دەرگای لەسەر پشتەو چەندێک بتوانێ لە یارمەتیدان و بڵاوکردنەوەی بەرهەمەکانیان دریغی ناکات ..

قوتابیەکان ئەم سەردانەیان بە دەرفەت زانی و هەندێ پرسیاریان دەربارەی هەڵسەنگاندنی باس و مەرجی بڵاوکردنەوەو چۆنیەتی و سروشتی ئەو باسانەی بۆ بڵاوکردنەوە دەست ئەدەن ئاراستەی بەڕێز بەڕێوەبەری گشتی کردو بەڕێزیشی بە هەموو سەربەستی و دیموکراتیەکەوە وەڵامی پرسیارەکانی دانەوە .

- قوتابی خوشکە حریە صابر پرسیاری دەربارەی سروشتی وتارو مەرجەکانی کرد :

بەڕێز مصلح جەلال وەڵامی دایەوەو ولی ، گرنگترین مەرجی بڵاوکردنەوە لەم دەزگایەدا ئەوەیە کە هیچ قەدەغەکردنێکی تێدا نیە بەڵکو جۆری باسەکەو باشی و ناوەرۆکی و زمان پاراوی نووسینە ـکە بە شێوەیەکی گشتی ئەو خاڵانەن کە بۆ بەسەند کردنی هەر باسێک ڕەچاو دەکرێن . بێگومان ناوەرۆکیش دەبێ خزمەتی یەکێتی نیشتمانی و پتەوکردنی براـ یەتی کوردو عەرەب لە چوارچێوەی عیراقی خۆشەویستماندا بکاو هەروەها خزمەتی وشەی کوردی بکاو ڕۆشنبیری کوردی بەرەو بێشترو باشتر بەرێ .. جگە لەمانە بنەمای زمان و نووسینی باسەکە بە ئیملای کوردی نوێ ڕۆڵێکی گرنگ لە هەڵسەنگاندنی باسەکەدا دەگێڕن و بۆ ئەم مەبەستەش هەریەکێک لە چاپەمەنیەکانمان (هاوکاری ، بەیان ، ڕۆشنبیری) دەستەی نووسینی خۆی هەیەو ئەم دەستانە باسەکە هەڵدەسەنگێنن .

- قوتابی کاک عادل مەجیدیش پرسیاری دەربارەی پەیوەندیی بەشی ڕاگەیاندن بە ڕۆژنامەگەری کوردی و ڕاهێنانی قوتابیان لەسەر چاپەمەنیەکانی ئەم دەزگایە کرد :

بەڕێز بەڕێوەبەری گشتی وەڵامی دایەوەو ولی ، وەک لە پێشاندا وتم دەزگاکەمان دەرگای بۆ هەموو چاکەخوازان و ئەو کەسانە ئاواڵا کردۆتەوە کە پێویستیان بە فێربوونی وشەیەک یا هەر هونەرێک لە هونەرەکانی ڕۆژنامەگەری هەیە بۆ ئەوەی بنچینەی ڕۆشنبیری کوردی پتەو بێ و دەتوانم لەم بارەیەوە بڵێم دەزگاکەمان بەڕاستی قوتابخانەیەکە لە دەمێکەوە خزمەتی ڕۆژنامەگەری کوردی بە ئەستۆی خۆیەوە گرتووە ئێمە بە هەموو وزەیەکی لاوان پێخۆشحاڵین بۆ ئەوەی بزوتنەوەی ڕۆشنبیری کوردی بەرەو پێشەوە ئەکان بدا .

- قوتابی کاک نەوزاد عەلی لە بارەی ئەستۆگرتنی چاپ کردنی بەراو یارمەتی دانی نووسەران بۆ چاپ کردنی بەراوەکانیان پرسیاری کرد.

بەڕێز مصلح جەلالی بەڕێوەبەری گشتی دەزگا وەڵامی دایەوەو وتی ئەو بەرهەم و نووسینە ئەدەبی و ڕۆشنبیریانەی هەر لە چیرۆک و ڕۆمان و بەخشان و هەڵبەست و فولکلۆرو کە لە بووەوە تا نووسینی مێژوویی و لێکۆڵینەوەی مێژوویی و زانیاری و پزیشکی کە دەگەنە دەزگاکەمان بڵاو دەکرێنەوەو بە پێی ڕێ و شوێن خۆی یارمەتی خاوەن نووسینەکان دەدری و ئێمە لە ساڵی ١٩٨٥دا (٣٥) بەرهەمان چاپ کردوە. ئەمە جگە لە چاپ کردنی کەتوکۆو وتەکانی سەرۆکی بەڕێز کە بەشێوەی نامیلکە دەخرێنە بەر چاوی خوێندەواران .

- قوتابی کاک ئازاد عبد الواحدیش دەربارەی هەنگاوی گۆڤاری ڕۆشنبیری دواو پرسی ئایا گۆڤاری بەیانیش دەتوانێ هەمان هەنگاو بۆ بەرەو پێشەوەچوونی خۆی بەکار بهێنێ :

بەڕێز بەڕێوەبەری گشتی وەڵامی دایەوەو وتی ، ئیمرۆ کە گۆڤاری ڕۆشنبیری نوێ لەناو گۆڤارە کوردیەکاندا دووەم گۆڤاری ئەکادیمی لێکۆڵینەوەیە ، لە پاڵ گۆڤارە دەستە خوشکەکەی تری کە کۆڕی زانیاری کوردی ئەری ئەکا بەرەو خزمەتی ڕۆشنبیری کوردی ملی ڕێگای گرتوە بەرو بە گوڕو تەکانێکی بەهێزەوە بەردەوام لە خزمەتکردندایە و زۆربەی زانکۆکانی عیراق لەڕووی باری زانستیەوە دەبیان پێدا نلوە .

بەڵام سەبارەت بە گۆڤاری بەیان ، گۆڤارێکی ئەدەبی ڕووتەو بابەت بە ئەدەب و ڕۆشنبیری ئەدا ، خۆ ئەگەر هەردووکیان هەمان ڕەوت بگرنە بەر ئیتر ئەدیبان و ڕۆشنبیرانی کورد جێیان لە کوێدا دەبێ لەبەر ئەمە بەیان بۆ کاروباری ئەدەبی و ڕۆشنبیریش بۆ کاروباری لێکۆڵینەوە تەرخان کراون لە کۆتاییدا بەڕێز مصلح جەلالی بەڕێوەبەری گشتی دەزگاکەمان جارێکی تر پێخۆشحاڵی خۆی بەرامبەر هاتنیان دەربڕی و هیوای سەرکەوتنی بۆ خواستن و ولی هیوادارین لەمەودوا زیاتر چاومان بەیەک بکەوێ و تێکڕا بۆ خزمەتی وشەی کوردی تێبکۆشین لە پاشاندا پەراوو گۆڤارێکی زۆر لە چاپەمەنیەکانی دەزگاکە بەسەریاندا دابەش کرا .

بە بۆنەی سەرکەوتنەکانمان و

جەژنەکانی ئادارەوە

ئاهەنگێکی گەورە لە دەزگاکەمان

لەگەڵ مژدەی سەرکەوتنی تەواو بەسەر دوژمنە ڕەگەزپەرستەکانی ئێرانی دوژمن لە کەرتی فەیلەقی یەلۆو ڕزگارکردن و پاککردنەوەی چیا سەرکەشەکانی کوردستان لە بەرەی چوارتا

کە هەرگیزاو هەرگیز قبولی نەکردوەو قبولی ناکات داگیرکەر لەسەری بحەوێتەوە ... بە ئازایەتی و قارەمانیەتی سوپا دلێرەکەی صدام حسین و ڕۆڵە بەشمەرەفەکانی گەلی کوردمان کە لە بەرەی چوارتا گەلاو گرابوو پاڵ گرابەوەو ئاڵای عیراق ... ئاڵای برایەتی

کوردو عەرەب لەسەر لوتکەی بەرزی شاخەکانی کوردستان دەشەکێنەوە ... هەروەها ئەو سەرکەوتنە پاش لە دوای یەکانەی سەربازەکانی سوپای قارەمانمان لە بەرەی فەیلەقی سێ و حەوت بەدی دەهێنن لە نیو دوورگەی فاو ...شەوو ڕۆژیان لە

دوژمنی فین لە دڵو بەدکار کردوەتە دۆزەخو .... بە هیمەتی توانای عیراقیە ئەبەردەکان دەبێتە گۆڕستانیان و ڕزگاربوونیان بۆ نابێ و ناتوانن لە بستێ لە خاکی عیراقدا بحەوێنەوە هەر ئەبێت خەیاڵ بەسەروی عیراقەوە ببینن ... هەر لەم کاتەو بۆنەو یادە خۆشانەی کە گەلی کوردمانی تێدا دەژی لە سایەی سەرەکی فەرماندە صدام حسین خوا بیپارێزێ بە بۆنەی دەرچوونی بەیاننامەی یانزەی ئازارو دەرچوونی یاسای ئۆتۆنۆمی و جەژنی نەورۆزی پیرۆزەوە فەیلەقی یەکی پاڵەوان لە ناوچەی باکوور موژدەی پاککردنەوەی تەواوی چیا سەرکەش و سەر بەرزو شکۆمەندەکانی پێنجوێنی ڕاگەیاند کە لە ساڵی (١٩٨٣)ەوە دوژمنی نەفام و نەزان و بەکرێگیراوی زایۆنیزم داگیری کردبوون.. ئەم

سەرکەوتن و سەرکەوتنەکانی تری سوپای دلێرمان و بەیارمەتی ڕۆڵەکانی گەلی کوردمان لە بەرەکانی تری جەنگ و یادی بەیاننامەی ١١ی ئازاری پیرۆز و جەژنی نەورۆزی پیرۆزەوە دەزگاکەمان دەزگای ڕۆشنبیری و بڵاوکردنەوەی کوردی بە سەرپەرشتی بەڕێز بەڕێوەبەری گشتی دەزگاکەمان مامۆستا مصلح جەلال ئاهەنگێکی قەشەنگی گۆرانی و مۆسیقاو هەڵپەرکێی بەم بۆنەیەوە ساز کرد .. لە هەمان کاتدا دەزگاکەمان بە بەڕێوەبەرو کارکێنەران و نووسەران و فەرمانبەرا ئیمەوە ئامادەیی خۆیان دەربڕی بۆ هەر ئەرکێک و فەرمانێک پێیان بسپێردرێ لە پێناو جەنگی ڕەوامانداو پاراستنی خاکی عیراقی ئازیزمان بە سەرکردایەتی سەرکردەی لێهاتوو ڕابەر سەرەکی فەرماندە صدام حسین خوا بیپارێزێ .

نەوروزە

ئاوێنا من

● بەدل ڕەفو ●

ئەی نەوروز ... ئەی نەوروز
نەبێتفیبە لسەر لێڤێد تە بێت ئەنك
ماچێت خۆ بنەخشینم ....
نە بێتفیبە رێکا ژینا تە بگولو
نێرگزو بنەفشا بڕەشینم ...
نەبێتفیبە بئاگرێ عەشقاتە
جەرگ و هناڤا لخو بسوژینم ...
نەبێتفیبە ژ داڤێت ڕوژێ
کەزیەکا زێری بۆتە بقەهینم ...
نەبێتفیبە چافەکێ ل بەژنا
تە یا شەنگ بنقینم ...
خەم و کول و ژان و دەردا
پێ بحەلینم ...
ئەی نەوروز ... ئەی نەوروز
بچافەکێ بەرز سەحکە
ئاسۆیا دویر ...
پاشی بێژە من : بێتفیبە
کلووانێ هەژارو بەلەنگازا
پێش بێخبن ...
بزنا « ڤاندی » دنیڤا دلێت
داخازکەرێت ئاشتیێدا بچەرینین
بێژانێد بێدەنگیێ مابەینا خوو
ڕۆژەکا نوی بهەرفینبن ....
دلێت دەیکێت شەهیدێت وەلالی
برەوش و شاد بێخین ...
بەیکەرێ کاوەیێ ئاسنگەر
لسەر ئەنیا قەهرەمانا بتەیسینین
دلێ « لەعلیخانا گوڤەی و هەسەمافای »
نە ئێشینین ...
سرودا ئاشتیێ و لەناهیێ و سەربەستیێ
بهەلالنا تە ئەی نەوروز دێ لەگێرین
دێ لەگێرین
پاشی بێکفە ئەم هەمی دێ خربین و دێ بێژین :
« ئەم ڕوژی ساڵی تازەیە نەوروزە هاتەوە
جەژنێکی کۆنی کوردە بەخوشی و بە هاتەوە »

بۆ

چوارتا

● هەلمەت محمد ●

وا ئەمجارەیان ، لە چوارتای ڕەنگین بازووی عیراقی بۆ خاکی شیرین دوژمنی ڕاونا لە هەموو شوێنێ کە دوژمن ویستی پیلان بنوێنێ « چوارتا » بوو دەستی کردە مل بەسەرە ڕووخانەی کۆشک و تەلاری گیسرە دوژمنی بۆگەن ، دەستی براوە پاشماوەی لاشەی ، ئێستاش هەرماوە موژدەبێ ، ئەمساڵ « بەهار » ڕەنگینە « چوارتا » سەربەستو دوژمن خەمگینە ئەم گەلە هەرگیز ناگەرێتەوە تا مووژدەی دووایی نەهێنێتەوە پێش کەش بەگەل بە کاکە « صدام » ڕێگا ڕۆشن کەر ، ئاوات و مەرام

× × ×

Institut Kurde de Paris